

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra fundamentální a dogmatické teologie

Robin Herink

**Uzdravování rodových kořenů
Teologická recepce jedné současné otázky**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: ThLic. Prokop Brož, Th.D.

Praha 2015

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

Ve Varnsdorfu dne 24. 4. 2015

Robin Herink

Bibliografická citace

Uzdravování rodových kořenů [rukopis]: Teologická recepce jedné současné otázky: bakalářská práce / Robin Herink ; vedoucí práce: Prokop Brož. -- Praha, 2015. -- 63 s.

Anotace

Bakalářská práce „Uzdravování rodových kořenů: Teologická recepce jedné současné otázky“ nejprve představuje výskyt této tematiky v médiích, tj. zejména v Katolickém týdeníku. Představuje knihu dr. K. McAlla „Uzdravení rodových kořenů“ a doktrinální instrukci ČBK, která se k této problematice vyjadřuje. Stěžejní částí je teologická analýza, která srovnává tvrzení této instrukce s původními texty autorů dr. McAlla a P. Hampsche. Práce si klade za cíl zjistit, zda praxe URK odporuje učení církve, jak doktrinální instrukce tvrdí. Kompletní obraz o problematice dotváří pasáž o službě uzdravování v církvi s důrazem na svátost Eucharistie a kapitola Přístupové body, která shrnuje oblasti, jimiž se praxe URK zabývá.

Klíčová slova

uzdravování rodových kořenů, rodové zátěže, okultní svázanosti, vnitřní uzdravení, mše za zemřelé

Abstract

The Bachelor thesis 'Family Tree Healing: Family Tree Healing. Theological reception of a current issue' first shows the presence of this issue in the world of media, especially in the weekly catholic magazine called 'Katolický týdeník'. It introduces the book 'Family Tree Healing' by Dr. K. McAll and the doctrinal note of the Czech Bishops' Conference (CBC) which speaks about this issue. The main part is a theological analysis which compares arguments of this note with the original texts by Dr. McAll and P. Hampsch. The aim of this thesis is to find out whether the practice of Family Tree Healing contradicts the teachings of the Church as the doctrinal note states. The text about the healing ministry with the emphasis on the sacrament of the Eucharist as well as the chapter called 'Access Points' summarizing the domains, which the practice of Family Tree Healing deals with, complete the researched issue.

Keywords

family tree healing, generational bondage, occult bondage, inner healing, mass for the dead

Počet znaků (včetně mezer): 132 880

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce ThLic. Prokopu Brožovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Poděkování také patří mé ženě Monice za podporu a synu Tobiášovi za trpělivost – za dobu tvorby práce zvýšil svůj věk na trojnásobek.

Obsah

Úvod.....	7
1. Uzdravení rodových kořenů v médiích.....	9
1.1. Nikdo nežije sám, nikdo nehřeší sám.....	9
1.2. Fenomén, který v Česku poutá pozornost.....	11
1.3. Uzdravování ano, ale ne duchovní hypochondrismus.....	12
1.4. Uzdravování rodových kořenů jim dalo novou naději.....	14
1.5. Diskuze u kulatého stolu.....	15
2. Uzdravení rodových kořenů podle dr. McAlla.....	18
3. Instrukce Komise pro nauku víry.....	25
3.1. Předmluva P. Prokopa Brože.....	26
3.1.1. Rodové kořeny a mše svatá.....	26
3.1.2. O jaký typ zátěže či zla jde?.....	26
3.1.3. Příklad odpustkové praxe.....	26
3.1.4. Text francouzských biskupů jako výzva k zamyšlení nad praxí uzdravování v naší církvi.....	27
3.2. Doktrinní instrukce FBK.....	27
3.2.1. Psychologická expertíza.....	28
3.2.2. Teologická expertíza.....	32
4. Komentář k hlavním bodům kritiky.....	34
4.1. Ujasnění pojmů hřích, vina, trest a důsledky hříchu.....	34
4.2. Princip „na oplátku“.....	36
4.3. Nauka o očistci.....	37
4.4. Moc křestní milosti.....	39
4.5. Modlitba za osvobození.....	40
4.6. Personalismus svátostné kauzality.....	43
5. Služba uzdravování v církvi.....	44
5.1. Odlišné pohledy na utrpení.....	46
5.2. Uzdravující moc Eucharistie.....	49
5.3. Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha.....	52
6. Přístupové body.....	56
6.1. Neodpuštění a/nebo dětské trauma.....	56
6.2. Nezdravé vztahy s našimi přáteli.....	58
6.3. Okultní zapletení.....	59
6.4. Rodinné svázanosti.....	60
6.5. Kristus, naše cesta ven.....	60
Závěr.....	61
Seznam použitých zkratk.....	63
Seznam použité literatury.....	64

Úvod

Uzdravení rodových kořenů je praxe, která se v naší zemi objevila s vydáním českého překladu stejnojmenné knihy anglikánského psychiatra dr. Kenneth McAlla (1910-2001) Karmelitánským nakladatelstvím v roce 2007. Autor v ní popisuje svoji zkušenost s mnoha až neuvěřitelnými případy, kdy došlo k uzdravení závažných potíží na základně modlitby nebo slavení mše za zemřelé. Mnoho lidí se začalo o tuto problematiku zajímat, někteří kněží použili knihu jako návod pro vlastní praxi uzdravování, a brzy se z celé záležitosti stal fenomén, který upoutal pozornost českých biskupů. Ti v roce 2010 vydali překlad doktrinní nóty Francouzské biskupské konference, která se k praxi URK vyjadřuje velmi negativně, a tím byla celá záležitost v podstatě uzavřena. V témže roce se konala diskuse u kulatého stolu pořádaná Českou dominikánskou provincií s příznivci i odpůrci metody, ve které měli argumentační převahu spíš její odpůrci. V roce 2011 ještě vyšlo pár rozhovorů na dané téma v Katolickém týdeníku, ale na oficiální úrovni se už, pokud vím, žádná další diskuse nekonala.

Kritika praxe URK staví v první řadě na předpokladu, že skutečnost, že by člověk mohl trpět kvůli hříchům svých předků, není slučitelná s katolickou naukou o hříchu, vině a trestu, o moci křtu a ostatních svátostí a o očištění a odpustcích, z morálního hlediska že svádí k přesouvání zodpovědnosti na druhé (v tomto případě naše předky) a z psychologického hlediska že se jedná o velice jednostrannou metodu, která zjednodušuje koncepcí psychické kauzality a zplošťuje multidimenzionalitu lidské bytosti.

Po zhlédnutí několika rozhovorů, přečtení knihy dr. McAlla a vyjádření komise ČBK jsem získal dojem, že v hodnocení této problematiky musela nastat určitá nedorozumění, a sám jsem měl potřebu si v této otázce udělat jasno. Na jedné straně stojí prakticky shodné zkušenosti autorů jako je dr. McAll, P. John Hampsch, P. Yozefu Ssemukala, známých exorcistů P. Eliase Velly a P. Gabriella Amorta, i českých kněží P. Vojtěcha Kodeta nebo P. Jaroslava Brože, na druhé straně stojí vyjádření francouzských a následně českých biskupů, kteří metodu považují za zavádějící, až nebezpečnou. Rozhodl jsem se ve své bakalářské práci provést průzkum dostupných informací o této metodě a teologickou analýzou zjistit, zda skutečně odporuje učení

církve, zda vnáší něco nového do katolické tradice a zda, případně jaký, přínos může mít.

Zásadní potíží, kterou jsem rychle objevil, je nedostatek kvalitní literatury. Psychologie se tématu generačních kauzalit věnuje poměrně krátce a v křesťanské literatuře jde o otázku zcela novou. Průlom v oblasti uzdravování v církvi učinila zejména různá letniční a charismatická hnutí. Zároveň ale v tradičních církvích zapříčinila spíš podezíravost až odpor, zejména díky různým stadiónovým léčitelům a manipulačním praktikám. Katoličtí autoři, o kterých bude řeč, se snažili převzít, co přínosného v dosavadní praxi našli, a na základě vlastních zkušeností vytvořit metodu, která odpovídá jejich duchovní tradici. Je ale znát, že i oni jsou víc praktiky než teology, a i jejich díla místy obsahují pochybné interpretace.

Uzdravení rodových kořenů anglikána dr. McAlla je jedinou knihou přeloženou do českého jazyka a bude představena v samostatné kapitole.

P. John Hampsch, C.M.F., jehož dílem se teologická komise FBK převážně zabývala, je americký klaretián a autor mnoha duchovních knih. V této práci se budu zabývat zejména analýzou knihy *Healing Your Family Tree* a okrajově *The Healing Power of the Eucharist*.

P. Yozefu Ssemakula, původem z Ugandy, nyní sloužící v diecézi Pensacola – Tallahassee, Florida, o sobě tvrdí, že nejprve příliš nevěřil v uzdravující moc modlitby, ale po účasti na několika seminářích se jí začal intenzivně zabývat a na základě vlastních zkušeností došel ke stejným závěrům jako Hampsch. Jeho kniha *The Healing of Families* je výrazně systematičtější, ale vyšla až v roce 2011, tudíž se jí nemohla komise FBK zabývat. V poslední kapitole této práce představím Ssemakulovo rozlišení čtyř oblastí, které jsou zdrojem utrpení a zla v našich životech, protože z uvedených autorů nejsystematičtěji představuje rozsah obtíží, kterými se praxe URK zabývá.

Měl jsem představu vycházet i z knihy *Secrets of Your Family Tree: Healing for adult children of dysfunctional families* od kolektivu autorů, ve kterém nechybí kliničtí psychologové, biblisté a pastoři, nicméně to už se ukázalo zcela nad rozsah jedné bakalářské práce.

Začněme tedy představením tématu, jak se objevilo v českých médiích.

1. Uzdravení rodových kořenů v médiích

1.1. Nikdo nežije sám, nikdo nehřeší sám

V Katolickém týdeníku se s tématem uzdravení rodových kořenů setkáváme poprvé v roce 2009, v čísle 31¹. Slovy z encykliky *Spe Salvi* Benedikta XVI. je nadepsán rozhovor s představeným karmelitánů v ČR P. **Vojtěchem Kodetem**. Už první otázka míří na novost této metody. P. Kodet vysvětluje, že na metodě nic převratně objevného není. Označuje ji pouze jako připomenutí a prohloubení jednoho z rozměrů eucharistie, která je mj. vrcholnou přímluvnou modlitbou církve, a připomíná katolickou tradici modlitby za zemřelé i v podobě mše svaté, kterou lze sloužit za zemřelého „a ten celý rod.“

V další otázce P. Kodet vysvětluje původ zvláštního názvu metody. Ten nikdo vědomě nezaváděl, zaužíval se jaksi sám z překladu knihy *Healing Your Family Tree* dr. McAlla. Překlad je to nepřesný, spojení *family tree* se obvykle překládá slovem *rodokmen*. Mělo by se tedy spíš hovořit o uzdravení rodokmenu.²

Následuje stat' o odlišnostech od běžné mše za zemřelé.

Po stránce obsahu a průběhu se vůbec neliší od „normální“ mše, na niž jsme zvyklí. Pokud si pro ni někteří kněží vymýšlejí nebo přebírají z ciziny zvláštní formuláře, není to úplně ideální – vždyť veškeré liturgické texty podléhají schválení příslušné církevní autoritě. A především, žádné zvláštní formuláře nejsou zapotřebí, v nich účinnost mše svaté za rod nespočívá.

Toto je důležitá informace, protože kontrastuje s tvrzením Mons. Dominika Duky, že jakési liturgické texty byly používány i bez schválení liturgické komise.³

Rozdíl podle P. Kodeta spočívá především v duchovní přípravě na svátost mše za zemřelé, která nemá opomíjet vědomé odpuštění zemřelým členům rodiny, prosbu za odpuštění našich vin vůči nim a také odpuštění pro ně, zejména pokud „...se někdo

-
- 1 ČAPEK, Radek. Nikdo nežije sám, nikdo nehřeší sám – rozhovor s P. Vojtěchem Kodetem. *Katolický týdeník 2009/31 Kaple v supermarketu?*, s. 12. Není-li uvedeno jinak, všechny citace V. Kodeta v této kapitole pocházejí z tohoto článku.
 - 2 Stojí za povšimnutí, že slova *family tree* by se doslovným opisem přeložila jako *rodinný strom*. Dostaneme se tak k obrazu, který obsahuje jak kořeny, tak i kmen, větve a ratolesti. Takový obraz podle mého názoru nejlépe vystihuje rozsah praxe URK.
 - 3 ČESKÁ DOMINIKÁNSKÁ PROVINCE. *Uzdravení minulosti?* Diskuse u kulatého stolu pořádaná Českou dominikánskou provincií 25. listopadu 2010. <http://op.cz/download/nahravky/uzdraveni-minulosti-hoste.mp3>, 3:20

z nich dopustil hříchu proti prvnímu přikázání, např. praktikováním spiritismu, magie, okultismu, atp.“ Kněží by tedy měli od pozůstalých vědět, za co při mši děkovat, ale také, co bylo v dané rodině nezdravé nebo vysloveně zlé, aby mohli vše svěřit Božímu milosrdenství a zemřelým vyprošovat Boží odpuštění a pokoj.

Dále Kodet popírá, že taková mše má v první řadě pomoci vyřešit problémy živých členů rodiny, což je jedno z tvrzení francouzských biskupů v doktrinní nótě⁴ Zdůrazňuje, že při mši musí jít předně o ty, za které se slouží. Opírá se o encykliku papeže Benedikta XVI. *Spe Salvi*, která hovoří o provázanosti křesťanů se zemřelými přes pouto lásky, která sahá i přes hranici smrti. Právě prostřednictvím eucharistie, skrze vděčnost, odpuštění a přímluvnou modlitbu zůstáváme se zemřelými ve vztahu vzájemné odkázanosti a obdarování.⁵ Z toho Kodet odvozuje, že „pohne-li se něco směrem k dobru u těch, s nimiž jsme bytostně propojeni, pohne se možná něco i u nás – žijících“. Toto zjištění považuje za „největší 'novum', které budí rozruch související s fenoménem uzdravování rodu“. I další otázka míří na tuto propojenost, která se tážajícím zdá odporovat tvrzení, že před Bohem každý odpovídá sám za sebe. Podle Kodeta v těchto přístupech není rozpor – hřích jednoho samozřejmě není i hříchem druhého, stejně jako není možné vyznávat ve zpovědi hříchy druhých, ani zemřelých. Ale je možné za ně prosit za odpuštění, a tím brát na vědomí vzájemné propojení. Jako teologický důkaz si bere Pavlův obraz církve jako těla: „Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny. A dochází-li slávy jeden úd, všechny se radují spolu s ním“ (1 Kor 12,26). K tomu dodává: „A jak dobře víme, tělo Kristovo není jedno tady na zemi, další v očištění a jiné v nebi: je pouze jedno jediné.“ Velkou důležitost připisuje gestu Jana Pavla II. kolem Velkého jubilea, kdy papež mnohokrát prosil za odpuštění konkrétních vin synů a dcer církve minulých dob. I tenkrát prý mnozí protestovali, že s křížovými výpravami, nebo inkvizičními procesy nemají nic společného, ale Svátý otec vnímal, že pokud v zástupném pokání tyto hříchy a omyly našich předků nesvěříme do Božího milosrdenství, táhneme s sebou jejich zátěž. „To pak přináší ovoce nepřátelství mezi církvemi a mezi národy i naši vlastní slepotu vůči pravdě a zvláště tendenci stejné zlo v různých nových obdobách šířit dál.“

4 ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Doktrinní instrukce francouzské biskupské konference. O uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii*. Praha: ČBK, 2010, s. 27.

<<http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/fialova-rada/?cmd=download&id=12516>>

5 BENEDIKT XVI., *Spe Salvi* 48

Další otázka míří na zvláštní praxi „naordinování“ konkrétního počtu mší svatých za účelem uzdravení rodových kořenů. P. Kodet připomíná běžnou katolickou praxi opakovaného sloužení mše svaté za zemřelé členy rodiny s určitým odstupem, ale zásadně odmítá magické chápání svátostí, které by vyžadovalo přesně stanovený počet opakování, aby mělo správnou účinnost. „Jedna jediná mše svatá má nekonečnou hodnotu.“ Důvod, proč takový poklad plně nevyužijeme, vysvětluje (principem účinku svátostí „ex opere operantis“) na obrazu řeky Božího milosrdenství, ze které každý nabírá různě velkou nádobou. Proto dává největší důraz na duchovní přípravu lidí před sloužením mše svaté za něčí rod – aby k ní nepřístupovali magicky, bez víry a lásky, což ostatně platí o všech svátostech.

V závěru rozhovoru dává takové přehánění na vinu lidské hlouposti. Varuje ovšem před dvěma extrémami. Na jedné straně jsou to přehnaná očekávání lidí, kteří touží po všeléku, který by vyřešil všechny jejich problémy bez nutnosti spolupráce s Boží milostí. Na straně druhé se obává vylití vaničky i s dítětem, pokud by kněží „kvůli různým úletům“ začali odmítat sloužit běžné mše za zemřelé. V samotném závěru vyslovuje přání, „že se všechna nedorozumění a zmatky kolem tohoto tématu časem usadí a zbude nám jen to cenné, co nám bylo z pokladu moudrosti církve tak trochu připomenuto.“

Tento rozhovor samozřejmě není vyčerpávajícím popisem fenoménu uzdravování rodových kořenů. Vedle představení tématu ale pojmenovává některé nejčastější omyly a nešvary, které mohou nedostatečným pochopením fenoménu nastat. Zcela jasně P. Kodet varuje před magickým chápáním svátostí, před účelovým sloužením mše svaté za zemřelé jen pro zlepšení situace žijících, i před vytvářením nového „všeléku“, který by v lidech vzbuzoval falešná očekávání a zaváděl je tak na scesti.

1.2. Fenomén, který v Česku poutá pozornost

V roce 2011 vyšlo číslo 49 Katolického týdeníku, které bylo tematicky zaměřené na uzdravování rodových kořenů. V článku Fenomén, který v Česku poutá pozornost⁶, **Tomáš Kutil** popisuje počátky této metody, jejíž popularita „vedla dokonce ke zvýšenému zájmu českých a moravských biskupů“. Stručně představuje Uzdravení rodových kořenů dr. Kenneth McAlla jako knihu plnou svědectví o uzdravení,

6 KUTIL, Tomáš. Fenomén, který v Česku poutá pozornost. *Katolický týdeník 2011/49 Uzdravování rodových kořenů*, s. 4.

upozorňuje na poznámku P. Vojtěcha Kodeta v předmluvě knihy, že některé autorovy úvahy jsou „teologicky zvláštní“ a zmiňuje i spolupráci autora s františkánem P. Eliášem Vellou, který ve své knize *Ježíš – lékař těla i duše* také v případě nevysvětlitelných obtíží duchovní povahy doporučuje projít si vlastní rodokmen⁷.

V druhé části článku popisuje postoj českých a moravských biskupů, který nazývá opatrným. Čtenářům přibližuje vznik doktrinní instrukce ČBK O uzdravování rodových kořenů přejatou od Francouzské biskupské konference. Z jejího úvodu cituje varování, abychom nepodléhali iluzím rychlého a jednoduchého řešení závažných problémů a nepřenašeli své hříchy jenom na druhé. Za zmínku stojí také jeho odkaz na rozhovor v časopise RC Monitor, ve kterém dominikánský provinciál P. Benedikt Mohelník cituje vedoucího teologické komise sestavené francouzskými biskupy.

Měl jsem možnost mluvit na toto téma právě s Mons. Bruguèsem, který mi prozradil, že v samotné komisi se projevovaly dva přístupy. Jeden zaujímal spíše vstřícný postoj a snažil se o jisté pochopení nového fenoménu a druhý chtěl poskytnout jasná kritéria pro rozlišování a posouzení. Podle všeho převládl spíše druhý přístup. Francouzští biskupové oceňují dobrý úmysl, ale zřetelně ukazují na nezanedbatelná rizika.⁸

Celkově jde o neutrální článek, který velmi stručně představuje uzdravování rodových kořenů a cituje některé výhrady magisteria ve zmíněné doktrinní instrukci. V závěru se ani nepokouší o teologickou reflexi nebo syntézu postojů.

1.3. Uzdravování ano, ale ne duchovní hypochondrismus

Ve stejném čísle Katolického týdeníku najdeme rozhovor⁹ s děkanem pražské Katolické teologické fakulty P. ThLic. **Prokopem Brožem**, Th.D., který je také autorem předmluvy k překladu instrukce francouzských biskupů. Toho redaktor oslovil na akci bratří kapucínů, kde právě hovořil na téma uzdravování rodových kořenů z pohledu dogmatického teologa. O tom, jak se úkolu zhostil, vypráví v úvodu rozhovoru. V první řadě se zaměřil na pojetí lidské osoby z hlediska křesťanské antropologie. Považuje totiž za problém, pokud se uzdravování redukuje pouze na to, co potřebuje uzdravit.

7 VELLA, Elias. *Ježíš – lékař těla i duše*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, s. 327-335.

8 MOHELNÍK, Benedikt. Uzdravení rodových kořenů - rozhovor s provinciálem dominikánů fr. Benediktem Mohelníkem OP. *Res Claritas Monitor*, ročník VIII, č. 3, 6. 2. 2011, s. 10. <<http://claritatis.cz/download/MONITOR-2011-3.pdf>>

9 KUTIL, Tomáš. Uzdravování ano, ale ne duchovní hypochondrismus – rozhovor s P. Prokopem Brožem. *Katolický týdeník 2011/49 Uzdravování rodových kořenů*, s. 5.

Když chcete popsat, co je to lidská osoba, musíte vzít její životní příběh a najít určitou teorii nebo metodu, jak ho pojmout. To je pro dnešní teologii velmi zásadní věc, protože jedině životní příběh jako celek může nějakým způsobem popsat to, kým člověk doopravdy je.

V každé lidské osobě, v každém příběhu je určitý defekt, který křesťanská nauka popisuje jako hřích. Ten má ale hlubší kořeny, týká se celého člověka. Na otázku, zda člověka mohou ovlivňovat nejen ty defekty, které způsobí sám, ale i ty nezaviněné, způsobené například hříchy předků, odpovídá, že v zásadě ano, ale že nevěří na automatismy. Zdůrazňuje, že přestože existuje celá řada nezaviněných defektů, které souhrnně nazýváme dědičný hřích, a také přirozená lidská dědičnost s sebou nese klady i záporny, tak nejde o nedostatky, které nás determinují natolik, že bychom přestali být sami sebou. Jsou to určité předpoklady, se kterými člověk musí počítat a naučit se s nimi žít. Další kategorií jsou defekty duchovního rázu, které mohou být následkem kletby, nebo vznikají například tím, že se některý předek zajímal o okultismus a magii. Ani zde ovšem neprobíhá nějaký automatický proces, nýbrž záleží na konkrétních příbězích a způsobu identifikace s vlastním rodem. Někdo se negativnímu působení s Boží pomocí vyhne, někdo ne. P. Brož píše, že se domnívá, že nejen každý kněz, ale i jiné osoby znají spoustu případů, kdy se člověk musel očistit od podobné zátěže.

Na otázku, co konkrétního by měl dělat člověk, který má podezření, že na něj takováto zátěž může působit, doporučuje modlitbu, ze které by mělo vyplynout řešení problému. Mnohdy totiž člověk dojde k tomu, že i po očištění je nutné svůj život nově poskládat, získat nové perspektivy a návyky. Své místo má bezpochyby i modlitba za zemřelé a slavení eucharistie, není to ale otázka nějaké jednoduché techniky, které se člověk bude určitou dobu věnovat, a pak se vše změní.

Nakonec P. Brož představuje tzv. duchovního hypochondra, který ví, že není zdravý, ale je přesvědčen, že pro něj existuje absolutně čistá podoba zdraví, po kterém touží, místo aby se spokojil se stavem, který je mu dán. Nechce tím dané téma snižovat, nicméně duchovní pokrok spíše vidí v okamžiku, kdy člověk získá nový poměr ke svému duchovnímu nezdaví, přijme svoje nedostatky a zátěže ve světle Božího milosrdenství a jde cestou pokání.

1.4. Uzdravování rodových kořenů jim dalo novou naději

Posledním příspěvkem tematického vydání je rozhovor s karmelitánem P. Antonínem Příkaským¹⁰. Kněz vypráví, jak se po vydání knihy McAlla začali hlásit lidé, že chtějí odsloužit „tu mši za rodové kořeny“. Sám se už před tím s lidmi modlival za jejich vnitřní uzdravení či osvobození od vlivu zla, do něhož se zapletli (např. experimentem s magií, spiritismem, apod.). Občas se ale setkal s lidmi, kteří se sami ničemu zlému neotevřeli, a přesto se jim opakovaně děly zlé věci, až postupně ztráceli naději a víru v Boží lásku. V knize McAlla zvonu našli naději. Příkaský obvykle s takovými lidmi hovořil o kříži, o Jobově očištné cestě nebo o tajemství Božích záměrů, ale vyšel vstříc i těmto požadavkům, protože sloužení mše svaté za zamřelé je v církvi běžná věc. Říká, že zájemce varoval před chápáním takové mše jako „svátostného automatismu“, zdůrazňoval spíš postoj obrácení, odpuštění a pokání v rodině. Při samotné mši využíval formuláře z Českého misálu „za zemřelé“ nebo „za odpuštění hříchů“, někdy vložil i obnovu křestních slibů či spontánní přimluvy účastníků. Dnes lidem vysvětluje, že do každé mše mohou vložit sebe, své problémy i celou svou živou i zemřelou rodinu, zmiňuje i důležitost odpuštění a různé prostředky duchovního života včetně odpustků.

O knize McAlla hovoří tak, že ji nechápe jako zaručený návod k vyřešení všech problémů či jako objev něčeho úplně nového a už vůbec ne jako teologickou studii. Některé věci, které popisuje, považuje za neobvyklé, s některými tvrzeními přímo nesouhlasí. Bere ji ale jako svědectví psychiatra, který našel pomoc v duchovní rovině.

Z vlastních zkušeností vyzdvihuje situace, kdy si lidé už během přípravy jednoduchého rodokmene uvědomili potřebu více prosit za své zemřelé blízké a odpustit jim, ale zároveň i potřebu vlastní prosby za odpuštění a smíření se s Bohem. Jako velmi uzdravující vnímá také to, když žena do mše svaté vloží své potracené dítě (i případě samovolného potratu). „Tímto úkonem se tak zemřelé děťátko staví do rodiny jako její člen, se kterým se u Pána všichni další členové rodiny jednou setkají... A mění se tak i pohled 'z anonymního nepodařeného pokusu o dítě' v pohled na plnohodnotného člověka s vlastní důstojností.“ Zkušenost má i s případem chlapečka, který náhle upadal do zvláštního bezvědomí. Po rozhovoru s rodiči zjistil, že tyto stavy začaly kontaktem s okultní praktikou. Rodiče se jí zřekli a po modlitbě už chlapeček nikdy do bezvědomí

10 KUTIL, Tomáš. Uzdravování rodových kořenů jim dalo novou naději – rozhovor s P. Antonínem Příkaským. *Katolický týdeník* 2011/49 *Uzdravování rodových kořenů*, s. 4.

neupadl. Nikdy se nesetkal s faktem svalování viny na své předky. „Lidé spíš přicházeli s otázkou: Co máme pro to udělat my?“

1.5. Diskuze u kulatého stolu

Ve čtvrtek 25. listopadu 2010 pořádala Česká dominikánská provincie diskuzi u kulatého stolu s názvem *Uzdravení minulosti?*¹¹ Kladla si za cíl nekonfrontačním způsobem otevřít širší diskuzi na toto téma, které „umí vyprovokovat emocionální reakce“.

PhDr. Ing. **Marie Lhotová** Ph. D. ve svém příspěvku vychází ze studia McAllovi knihy a ze zkušeností 6 jejích pacientů, kteří se o tuto problematiku zajímali. Praxe URK podle ní vychází jednak z nového přístupu k psychoterapii – pacienti očekávají okamžitý a trvalý účinek s minimálním vynaloženým úsilím, a navíc metoda pracuje pouze s jednotlivostí, nikoli s celým kontextem, tudíž interpretace vychází pouze z jednoho úhlu pohledu. Dále zmiňuje fakta známá v psychologii, např. účinek mezigeneračních přenosů, nebo vstup traumat do genetické informace, např. klaustrofobie u potomků generace, která zažila bombardování. Při léčení traumat ale obvykle nestačí jen tuto souvislost poznat, ale spíš vztahy pochopit, předefinovat a lépe naslouchat sám sobě.

Prof. **Ladislav Tichý**, specialista na Nový zákon, tvrdí, že starozákonní pasáže, dle kterých má Bůh stíhat vinu otců i na synech, jsou zneužity proponenty praxe URK k vytvoření myšlenky rodového zatížení. Naopak zmiňuje komentář, který tato místa vykládá tak, že se nejedná o trestání následující generace za provinění té předchozí, nýbrž o zkoumání, zda hříchy jedné generace se vyskytují znovu u potomků, neboli těch, co žijí pod jednou střechou¹². Dále hovoří o pasáži z Ezechiela (18,2-3): *„Co si myslíte, když říkáte o izraelské zemi toto přísloví: »Otcové jedli nezralé hrozny a synům trnou zuby«? Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Hospodina, toto přísloví se už nebude mezi vámi v Izraeli říkat. Stejně poselství sděluje i prorok Jeremiáš (31,29-30): V oněch dnech už nebudou říkat: »Otcové jedli nezralé hrozny a synům trnou zuby«, nýbrž každý zemře pro vlastní nepravost. Každému, kdo jí nezralé hrozny, budou trnout zuby.“* Tento

11 ČESKÁ DOMINIKÁNSKÁ PROVINCE. *Uzdravení minulosti?* Diskuze u kulatého stolu pořádaná Českou dominikánskou provincií 25. listopadu 2010. <http://www.op.cz/?a=1&id=426>

12 Což je zcela ve shodě s tím, co tvrdí Hampsch i Ssemakula.

mesiánský výrok již byl dle Tichého naplněn v Novém zákoně.¹³ Na druhou stranu zmiňuje novozákonní pasáže, které hovoří o pozitivním vlivu rodiny.

Mons. ThLic. **Dominik Duka** OP, nejprve hovoří o právě vydané instrukci České biskupské konference, které je překladem instrukce Francouzské biskupské konference. Otázku URK považuje za otázku přenášení viny a trestu z pokolení na pokolení, tudíž související s naukou ospravedlnění. Podle něj Mons. Duka uvádí na pravou míru pojmy jako dědičný hřích, kolektivní vina a kolektivní odpovědnost a vysvětluje rozdíl v chápání svátostí v protestantském a katolickém světě, z něhož dále pramení odlišnost v chápání zla. V protestantském prostředí, kde došlo k zpochybnění účinnosti svátosti, vznikl ve společnosti přehnaný strach z ďábla. Instrukce ČBK tedy má vést k zamyšlení o této neusmířenosti s mocí zla, která má v počátek v nedohodnocené otázce vykoupení Ježíšem Kristem.

PhLic. **Kateřina Lachmanová**, ThD, uvádí na pravou míru pojem „rodinné konstelace“, proti kterým se vyslovuje V. Kodet v předmluvě knihy McAlla. Jednak se může jednat o psychoterapeutickou metodu, která zkoumá vztahy členů rodiny, různé zátěže, neodpuštění, atd., ve druhém slova smyslu, proti kterému se Kodet vyjadřuje, se jedná o spiritistickou seanci, při které se účastníci propůjčují jako média jednotlivých členů rodiny. Ve svém příspěvku dále hovoří o pojmu sounáležitosti z hlediska spirituální teologie. Zdůrazňuje, že je nemyslitelné, aby kdokoli nesl osobní vinu za hříchy spáchané někým jiným, stejně odmítá myšlenku kolektivní viny. Mezigenerační zátěže, o kterých je řeč, chápe jako dopad důsledku hříchu, pro což nalézá i oporu v Písmu. Cituje z již zmíněného proslovu papeže Jana Pavla II., ve kterém prosí za odpuštění minulých vin církve, z encykliky papeže Benedikta XVI. Spe Salvi i z díla několika světců o sounáležitosti živých se zemřelými. Opakuje výzvu McAlla, abychom URK nechápali jako všelék a nesnažili se všechny nesnáze léčit přes naše předky, naopak pobízí k převzetí zodpovědnosti za vlastní život, za své hříchy. Duchovní uzdravení v rodině ovšem může mít za následek také uschopnění v nové svobodě vstoupit do poslání stát se darem pro druhé. Na závěr cituje jednoho kněze, který si kladl otázku, proč dříve nebyl problém s tím, že lidé „pohodili nějaký obnos“ v sakristii, že chtějí mši svatou za zemřelé, a nyní, když jsou lidé vedeni k přípravě

13 Podle Hampsche ale dojde k úplnému naplnění tohoto proroctví až při druhém příchodu Krista, do té doby bude člověk stále pod vlivem rodových svázaností a bude trpět následky hříchů druhých, nicméně již nyní máme možnost z nich být Kristem osvobozeni. Srov. Hampsch s. 37.

na mši svatou vlastním pokáním, postojem odpuštění k předkům, tak s tím najednou problém je.

Prostor dostal i v publiku sedící P. **Vojtěch Kodet**, který se přiznal, že se kaje, že úvod ke knize McAlla napsal tak krátký. Některá nedorozumění tak zůstala nezodpovězena. Má dojem, že dnes mezi věřícími postupně klesá pocit zodpovědnosti za druhé a s tím i potřeba sloužení mše za zemřelé. Praxe URK zavádí důraz na přípravu na tuto svátost, aby si lidé dali život do pořádku, a s tím se má změnit i život těch, kteří se zemřelé přimlouvají. Problém nastal v tom, že si mnoho prostých lidí, i někteří kněží, vyčetli něco, co v knize není. Za meritum věci považuje smíření se se zemřelými a prosbu za ně.

Zajímavý postřeh má t. č. generální vikář Mons. ThLic. **Tomáš Holub**, Th.D. Připadá mu, že se v diskuzi zaměřovaly dvě věci – vina, která je vázaná vždycky na hřích, který má vždy charakter vědomého a dobrovolného rozměru přihlášení se ke zlu, a druhé roviny, což je otázka zla, které působí nepřítel spásy. A jak sám pochopil, vše, co se týká modlitby nebo mše svaté za zemřelé, se týká té druhé. Také mu celá záležitost připomíná lidovou zbožnost k Panně Marii – zdaleka ne vše je teologicky přijatelné, a přesto kvůli tomu Matku Boží z našeho středu nevyklučujeme.

Zbývající čas vyplňují zkušenosti zúčastněných a zodpovídání doplňujících otázek.

2. Uzdravení rodových kořenů podle dr. McAlla

Dr. Kenneth McAll se narodil v Číně, kam se po studiu medicíny v Edinburku vrátil jako misionář a chirurg. Krom vlastní zkušenosti naprostého odevzdání se Božímu vedení během internace za druhé světové války si zpátky do Anglie odvezl i vzpomínky na věci, které si nedokázal vysvětlit. V kultuře plné pověr a víry v dobré a zlé duchy byl svědkem osvobození posedlého, nad kterým se jedna nevzdělaná křesťanka znalá Bible modlila jednoduchou modlitbu exorcismu ve jménu Ježíše Krista. Muž se sesunul k zemi a po nutné rekonvalescenci byl zdrav – symptomy, které bychom nazvali šílenstvím, zcela zmizely. Tuto zkušenost dlouho refleктоval, přemýšlel, zda se jednalo o moc sugesce, nebo zda by ten samý exorcismus mohl fungovat i u ostatních.¹⁴ V roce 1956 se rozhodl vystudovat psychiatrii a zjistit, zda jsou obecně uznávané metody skutečně tím nejlepším způsobem, jak trpícím pomoci. „Můj cíl byl vždycky stejný: pomoci lidem navázat vztah s Bohem a naučit se žít zcela pod jeho vedením.“¹⁵

Těžko lze McAlla obviňovat ze zplošťování komplexity lidské bytosti. Během 30 let praxe se věnoval lidem obvyklým způsobem v rámci své specializace a v některých případech (jímž se v knize primárně věnuje) i po duchovní formě pomoci. Jak je mu ale vyčítáno, když mluví o uzdravení rodových kořenů, obvykle nijak nerozlišuje, zda se jedná o uzdravení z potíží psychických (přirozených), duchovních, nebo osvobození od okultní moci.

V jednom z prvních příkladů autor hovoří o „syndromu spoutanosti“, dnes obvykle nazývaného spoluzávislost, kodependence¹⁶. McAll popisuje případ 60leté matky Ruth trpící srdečními problémy. Po dvou několikahodinových rozhovorech došel k závěru, že něco není v pořádku na jejím vztahu k synovi. To ji rozlítlo natolik, že vyrazila z ordinace a dlouho bloumala bez cíle. Když si šla odpočinout do kostela a sedla si

14 McAll nerozlišuje mezi různými stupni zmocnění se člověka Zlým: circumsessio, obsessio a possessio, pochopitelně nezná ani instrukce ohledně toho, kdo je v katolické církvi oprávněn vykonávat který stupeň exorcismu.

15 McALL, Kenneth. *Uzdravení rodových kořenů*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, s.14.

16 Člověk trpící touto poruchou ztrácí vlastní identitu, ztrácí kontakt s vlastními emocemi a přebírá postupně ty, které má člověk, na němž je závislý. Může se vyvinout u dítěte z rodiny buďto příliš úzkostlivé, autoritativní, nebo i příliš liberální. Nebo se může vyvinout právě jako „spolu-závislost“ partnera alkoholika, jehož závislost hraje ve vztahu zcela určující roli. Pomoc lze hledat například ve skupině Al-Anon, která nabízí 12-krokový program léčby inspirovaný programem organizace Alcoholics Anonymous.

do lavice, uslyšela hlas, který jí jasně říkal, že nikdy nepřestříhla pupeční šňůru svého nejmladšího dítěte. Tento vjem vyhodnotila jako Boží hlas a rozhodla se na něj reagovat. „Zaplavil ji zvláštní pocit, jako by opravdu vzala nůžky a přestříhla pupeční šňůru.“¹⁷ Svému synovi totiž řídila život od smrti jeho otce do posledního detailu. Syn, diagnostikovaný schizofrenik, zavřený v psychiatrické léčebně, ještě ten samý den matce napsal, že se zase cítí sám sebou. Byl zcela zdravý, jeho ženu propustili ze sanatoria a krátce poté se vrátilo i jejich dítě, o které se starala pěstounská rodina. Ani Ruth se její problém se srdcem nevrátil.

Takový případ by jistě bylo možné vysvětlit čistě na psychologické rovině, včetně nezdravého vztahu matky a syna a vlivu této zátěže na její kardiovaskulární systém. V momentě, kdy matka dostává duchovní vnuknutí a zcela přehodnocuje svůj vztah k synovi, ovšem nastává evidentní zlepšení stavu jak u ní, tak u jejího 150 mil vzdáleného syna. McAll se nijak nepokouší o „rozlišování duchů“, jak je mu také vyčítáno, ale zásadní zlepšení psychického i fyzického stavu považuje za důkaz Božího působení.

Stejným scénářem se řídí prakticky všechny případy, které McAll popisuje. Vylíčí duchovní a někdy i tělesné obtíže, kterými pacient trpí, najde příčinu problému, která sahá jednu nebo i více generací do minulosti, a následně pomocí modlitby příčinu odstraní. V tomto smyslu jeho metoda působí celkem ploše a jednostranně. Je ale potřeba dodat, že téměř v každém případě uzdravení doprovází osobní obrácení k Bohu, nejedná se tedy o samoučelnou záležitost. Jak píše, „Uzdravení přichází skrze pokojné odevzdání se Ježíši Kristu, když přijímáme jeho láskyplné vysvobození.“¹⁸ V žádném případě tedy nepovažuje uzdravení za automatismus, který nastane po správně vykonaném obřadu.

Výčet vyléčených potíží by zahrnoval: záchvaty podobné epilepsii způsobené kletbou¹⁹, hydrofobie – strýc se utopil při zkáze Titaniku²⁰, záchvaty vzteku postihující vždy nejstarší dceru v rodu táhnoucí se od roku 1750, kdy se v rodině stala vražda – zcela vyřešeno sloužením eucharistie za ženy předešlých šesti generací²¹, schizofrenie

17 McALL, *Uzdravení rodových kořenů*, s. 18.

18 Tamtéž, s. 28.

19 Tamtéž, s. 20.

20 Tamtéž, s. 21.

21 Tamtéž, s. 22-23.

syna židovky vyléčena po tom, co se jí zjevil Ježíš a ona syna svěřila Jemu, a sama Ho přijala do svého srdce²², nutková potřeba provádět torturu odstraněna slavením eucharistie v bývalém rodovém sídle – hradě s mučírnu²³, mnoho obtíží vyléčených sloužením zádušních bohoslužeb za anonymně pohřbené nebo nijak nezaopatřené předky - dýchavičnost²⁴, noční můry²⁵, atypická schizofrenie²⁶, výpadky vědomí²⁷, těžké deprese²⁸, a mnoho dalších.

Ve třetí kapitole autor popisuje, jak taková bohoslužba za zemřelé a příprava na ni vypadá. Zásadním momentem přípravy je sestavení rodokmenu, který má pomoci rozpoznat, za koho se modlit. Své místo v něm mají dostat i děti, které se narodily již mrtvé, nebo byly potracené. Je dobré, když se bohoslužby účastní co nejvíce členů rodiny, ale je samozřejmě možné obětovat i za ty, kteří už se zúčastnit nemohou, nebo nechtějí. Bohoslužba obvykle začíná neformální modlitbou, kdy:

...prosíme Otce, aby shromáždil mrtvé, za které se modlíme, a prosíme za všechna uzdravení, o kterých věříme, že se během bohoslužby stanou; prosíme, aby jak zesnulí, tak jejich žijící potomci přijali odpuštění a plnost života. Prosíme, aby satan odešel a Duch svatý nahradil všechny nedostatky našich modliteb.²⁹

Dále McAll popisuje průběh bohoslužby ve čtyřech stadiích:

- První stadium začíná Modlitbou Páně. Důraz je na slovech „zbav nás od zlého“, kterými prosíme za osvobození jak žijících, tak zesnulých z jakékoli svázanosti se Zlým. Tak se naplňuje Kristův příkaz nejen uzdravovat, ale také vyhánět zlé duchy (srov. Mk 16,17-18).
- Druhé stadium se týká odpuštění. Jak máme druhým odpouštět, McAll připomíná na příkladu podobenství o milosrdném otcí. „Ježíš Kristus nám dává na vybranou, zda chceme být starším bratrem, který se soustředí na vlastní bolest, nebo otcem, v jehož centru pozornosti stojí bolest syna a otevírá náruč uzdravení.“³⁰ Tvrdí dokonce, že pokud má eucharistie zesnulým pomoci, je

22 Tamtéž, s. 24.

23 Tamtéž, s. 24.

24 Tamtéž, s. 25.

25 Tamtéž, s. 25.

26 Tamtéž, s. 26.

27 Tamtéž, s. 27-28.

28 Tamtéž, s. 28.

29 Tamtéž, s. 31.

30 Tamtéž, s. 34.

nutné jim odpustit. A naopak, když eucharistie nepůsobí, jak očekáváme, dotyčný člověk zřejmě není v odpuštění upřímný. Je zvláštní, že by účinnost svátosti, která je sloužená kvůli druhému, měla záviset na naší schopnosti nebo vůli mu odpouštět³¹. McAllův důraz na usmíření se pozůstalých se zemřelými je jistě chvályhodný z psychologického i duchovního hlediska – o provázanosti hněvu, nenávisti a úzkosti s psychosomatikou dnes již není pochyb – ale musíme si pak položit otázku, zda uzdravení, ke kterému při sloužení bohoslužeb za zemřelé dochází, má původ v „uzdravených rodových kořenech“, nebo právě v úlevě, odpuštění, usmíření, ke kterému dojde – i díky svátosti! - na straně toho, kdo nechává bohoslužbu sloužit?

- Ve třetím stadiu dochází k samotnému slavení eucharistie. Během přinášení darů je možné položit na oltář také rodokmen, aby Ježíš Kristus, stejně jako požehnal chléb a víno, také vstoupil do rodin, které se mu odevzdávají. Taková liturgická zvláštnost je samozřejmě v katolickém obřadu nepřijatelná. ³² „Při eucharistii se používají všechny tradiční prostředky k vyhánění zlého: Písmo, modlitba v Ježíšově jménu, vyznání hříchů a rozhřešení, vyznání víry, Modlitba Páně, společná chvála a uctívání, přijímání, vkládání rukou a žehnání.“ Není tedy jednoduché si představit celkový průběh bohoslužby, zřejmě nemá pevnou strukturu a nemá oddělenou část bohoslužby slova a eucharistickou slavnost. Na tomto místě McAll popisuje mnoho dalších případů uzdravení, kdy dokonce přítomní, nezávisle na sobě, měli vidění andělů, nebo Pána Ježíše, jak sestupují a berou do náruče zemřelé, za které se slouží, a další výjevy.
- V závěrečném stadiu se přesouvá pozornost od potřeb zesnulých k modlitbě za potřeby žijících. Kněz se s přítomnými v tichosti modlí, nebo žehná a vkládá ruce spolu s ostatními na hlavy těch, kteří potřebují uzdravení.

31 Na druhou stranu v již zmíněném článku 48 dokumentu *Spe Salvi* Benedikta XVI. čteme o vzájemné propojenosti se zemřelými: „Nikdo nežije sám. Nikdo nehřeší sám. Nikdo nebude spasen sám. Do mého života, projevujícího se v myšlení, řeči, jednání i práci, neustále proniká život druhých. A naopak, můj život zasahuje do života druhých: ve zlém i v dobrém. Proto moje prosba za druhého mu není cizí, jako by se ho netýkala, a ani smrt to nemůže změnit. Díky vzájemné propojenosti bytí může úkon, v němž mu děkuji, nebo modlitba za něj představovat kousek jeho očištné cesty.“ Je tedy třeba neustále zdůrazňovat, že McAllem představované interpretace nelze pojímat jako automatismy, ale spíš eventuality.

32 KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha z 14. září 2000*, zveřejněno in *L'Osservatore Romano*, 24. listopadu 2000.

<<http://tisk.cirkev.cz/res/data/053/005968.pdf>>

McAllovi a ostatním propagátorům této metody bývá vytýkáno, že vytvářejí v nemocném člověku mentalitu oběti, která za své problémy nemůže, a proto má hledat řešení jinde než v sobě, ve svých předcích. Čtvrtá kapitola knihy, nazvaná Svoboda volby, ale toto podezření vyvrací. Na konkrétních příbězích autor ukazuje, že k uzdravení došlo až po převzetí zodpovědnosti za svůj život, obvykle doprovázeném přijetím Božího odpuštění, odpuštění sobě a druhým. Doslova McAll varuje:

Závislý člověk však nebude chtít připustit, že má moc se změnit, ale bude stále vinit nějakou vnější moc a tvrdit, že „děbel nebo předek“ jej k tomu přinutil. ... Měli bychom být ostražití, když někdo obviňuje vnější mocnost, zvláště pokud dotyčný člověk selhává v rozvíjení a plném užívání své zbývající svobody.³³

McAll duchovní svázanosti připodobňuje právě závislosti na alkoholu. Člověk se narodí s určitou predispozicí, a pokud není pozorný, postupně se jí podvoluje a pomalu ztrácí svoji svobodu a vůli, až se ocitne ve stavu, ze kterého se bez pomoci druhých dostane jen těžko. Je zmíněn i program Anonymních alkoholiků, který klade důraz nejen na sílu vůle, ale také na vyšší moc a pomocnou skupinu, která alkoholika podporuje. Stejným způsobem se má člověk dostat i z „nadvlády duchovního světa“ - mocí Pána a péčí křesťanského společenství, které člověka povzbuzuje k užívání nově nabyté svobody. A tak jako vyléčený alkoholik může v důsledku cítit potřebu pomáhat jiným alkoholikům, osvobozeného člověka vede jeho duchovní probuzení k modlitbám za osvobození druhých.³⁴

Pátou kapitolu autor věnuje otázce dětí. Opět nerozlišuje různé typy zátěží, a tak v některých příbězích čteme o zraněních plynoucích z nelásky rodičů, traumatech třeba ještě z prenatalního období, i o uzdraveních, ke kterým došlo po sloužení mše za zemřelé děti. Tento psychiatr prý zaznamenal přes 600 případů přímého uzdravení, „ke kterému došlo po slavení eucharistie za děti, které byly buď obětí potratu, úmyslného či samovolného, nebo se narodily mrtvé či byly při narození odloženy a které nikdy nebyly milovány či řádně svěřeny Ježíši Kristu při zádušní bohoslužbě.“³⁵ Z hlediska eschatologie je ale nepřijatelné, že by zemřelí nějak aktivně škodili, nebo na sebe takto „upozorňovali“, aby za ně byla sloužena mše. Na to upozorňují

33 McALL, *Uzdravení rodových kořenů*, s. 46.

34 Tamtéž, s. 49.

35 Tamtéž, s. 58.

i francouzští biskupové³⁶, nepodávají ale jiné vysvětlení těchto případů, „aniž by[chom] se dotkli intelektuální poctivosti autorů“³⁷.

Šestou kapitolu tvoří autorovy zkušenosti s jevy, které si vysvětluje jako strašení ducha zemřelého člověka, který potřebuje modlitbu. Během své psychiatrické kariéry se setkal s mnoha případy „subjektivního strašení“, které zažívá pouze jedna osoba, pravděpodobně na základě projekce potlačených zkušeností nebo příliš živé představivosti. V dalších případech se mohlo jednat o masovou halucinaci nebo psychiatrické onemocnění. Případy, kterými se v knize zabývá, ale mají „punc objektivity“, neboť se jedná o události sledované vícero psychicky vyrovnanými osobami. I kdybychom připustili, že se na určitém místě (např. v domě, kde se stala vražda) může nějak aktivně manifestovat démonická aktivita, která po modlitbě nebo sloužení mše zmizí, není přijatelná McAllova interpretace, že to jsou duchové zemřelých, kteří na sebe takto upozorňují.

V sedmé kapitole se autor věnuje pacientům, na jejichž problémy nezabírala žádná standardní psychiatrická léčba. Zato zabíraly modlitby za osvobození – exorcismy. Tito pacienti se buďto sami v minulosti zapletli s okultismem, anebo ho praktikovali někteří jejich předci. Autor si je jakožto psychiatr vědom, jak se projevují různé typy psychiatrických onemocnění, jako je depresivní psychóza, schizofrenie, epilepsie, neurózy a další duševní nemoci, tvrdí ale, že projevy diagnostikované nemoci mohou být spojeny i s démonickým vlivem, anebo se může jednat o čistě démonické působení.³⁸ Takové případy tvořily zhruba čtyři procenta pacientů, které McAll léčil v nemocnici a na ambulantních klinikách.³⁹ Jedná-li se o duševní nemoc, démonické působení, nebo obojí, není snadné určit. Jako vodítko při rozlišování se McAll řídí tezí, že lidé, kteří potřebují modlitbu za rozvázání od zlého, „...negativně reagují na posvátné předměty a modlitbu. I tichá modlitba je může zneklidňovat...“⁴⁰ Cestou k uzdravení je pak zřeknutí se zlého, vyznání hříchů a rozhřešení a modlitba rozvázání

36 ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Doktrinální instrukce francouzské biskupské konference.*

O uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii. Praha: ČBK, 2010, s. 11 a 32.

37 Tamtéž, s. 28. Tato poznámka je mířena na P. Hampsche a dr. McAlla.

38 McALL, *Uzdravení rodových kořenů*, s. 80.

39 Tamtéž, s. 79.

40 Tamtéž, s. 82.

Boží mocí. Dále je důležité, aby následovalo budování duchovního života za pomoci společenství, které se zabývá Božím slovem, modlí se a slaví eucharistii.⁴¹

McAll popisuje i případy, kdy byli takto poškození i příbuzní (obvykle přímí potomci) těch, kteří se zabývali praktikami, „které hledají moc nebo poznání u zdroje stojícího proti Božímu učení (Dt 5,6-10; 18,10-12)“.⁴² Mezi takové praktiky, které jsou nástroji zlého, řadí astrologii, ouija board, automatické psaní, horoskopy, předpovídání budoucnosti, věštění, spiritistické seance, tarotové karty, čarodějnictví a transcendentální meditaci.

Jak autor zdůrazňuje, pokud člověk použije svoji svobodu k tomu, že pozve Ježíše Krista, aby se stal středem jeho života, nemůže v něm zlý zůstat. Není ale nijak neobvyklé, že i křesťan má určitá zranění, slabosti, i neřesti, které vědomě nechce odevzdávat Bohu, anebo je jeho víra vlažná, či zcela formalistická. Takové skutečnosti se podle autora stávají otevřenými dveřmi pro vstup nebo návrat zlého.⁴³

Teprve v poslední, osmé, kapitole, se autor pokouší o teoretické zpracování svých zkušeností na základě Písma a patristických textů. Spíš než uzdravování rodových kořenů zdůvodňuje především potřebu samotné modlitby za zemřelé, která není v jeho duchovní tradici obvyklá. Doslov autor zakončuje vyslovením pobídky:

Všichni jsme za sebe navzájem zodpovědni a bylo by dobře, kdybychom se naučili při našich bohoslužbách pamatovat pravidelně také na všechny zemřelé i na lidi obtěžkané rodovými zátěžemi.⁴⁴

41 Tamtéž, s. 86.

42 Tamtéž, s. 80.

43 Tamtéž, s. 88.

44 Tamtéž, s. 106.

3. Instrukce Komise pro nauku víry

V roce 2010 vydala Komise pro nauku víry České biskupské konference překlad doktrinální instrukce Francouzské biskupské konference⁴⁵, která se zabývá především tvrzeními P. Johna Hampsche v knize „*Uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii*“⁴⁶. Tato kniha nebyla do češtiny přeložena, a ani na americkém trhu již není dostupná. Dnes je dostupné její revidovaná edice *Healing Your Family Tree*⁴⁷ (Uzdravení vašeho rodokmene), a doplňující kniha *The Healing Power of the Eucharist*⁴⁸ (Uzdravující moc Eucharistie), ze kterých jsem při studiu vycházel. Instrukce se zabývá širší otázkou tzv. uzdravování rodových kořenů, kterou u nás rozvířila publikace dr. Kenneth McAlla *Uzdravení rodových kořenů*⁴⁹. Již v úvodu této instrukce jsou definovány základní problémy této otázky – jednak trest za viny někoho jiného, v tomto případě našich předků, a dále praktika „rozvazování“ z negativních vazeb s vlastním rodem, což podle ČBK „jistě odporuje tradici a učení Církve“.⁵⁰ Úvod se dále zabývá nastíněním problematiky trestu a viny, a v jeho závěru čeští biskupové shrnují, že je v každém případě vhodné modlit se za uzdravení živých, za mrtvé v očištění i za sebe sama. „Z hlediska katolické nauky je však nepřijatelné předpokládat nějaké duchovní zlo pocházející z minulosti už nežijících, ale nám blízkých osob, a odstranitelné nějakou modlitbou druhé osoby.“⁵¹ Analýze těchto a dalších argumentům bude věnována kapitola 5. Na závěr úvodu komise vybízí, ať nepřenašíme své hříchy a hříšné náklonnosti jenom na druhé a neočekáváme osvobození opět jenom od druhých, ani nemáme podléhat iluzím rychlého a jednoduchého řešení problémů, ale s pomocí Boží milosti usilovat, pokud je to vůle Boží, o změnu.

45 ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE: *Doktrinální instrukce francouzské biskupské konference. O uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii*. Praha: ČBK, 2010.

46 HAMPSCH, John H., *Healing your family tree*. Santa Barbara, CA: Queenship Pub. Co, 1986. Francouzský překlad *La guérison de l'arbre généalogique par l'eucharistie*, 2002. Je zajímavé, že v originále chybí ono „skrze eucharistii“.

47 HAMPSCH, John H. *Healing your family tree*. 2nd ed., rev. Santa Barbara, CA: Queenship Pub. Co, 1989.

48 HAMPSCH, John H. *The healing power of the Eucharist*. Ann Arbor, Mich.: Charis Books, 1999.

49 MCALL, Kenneth. *Uzdravení rodových kořenů*. Překlad Lucie Valchářová. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

50 ČBK, *Instrukce*, s. 1.

51 Tamtéž, s. 5.

3.1. Předmluva P. Prokopa Brože

Překlad instrukce FBK předchází ještě poznámka P. Prokopa Brože, který upozorňuje, že praxe uzdravování rodových kořenů nevyhází z *katolické* křesťanské tradice a je tudíž dogmaticky nejasná. Přiznává, že vedle potřeby zaujmout stanovisko ve věci praxe *mší svatých za uzdravování rodových kořenů*, podrobnější pohled na problematiku také vybízí k celé řadě otázek, které vedou k hlubšímu chápání současné situace, v níž člověk touží po spáse, uzdravení či záchraně.⁵²Dále ve čtyřech bodech rozebírá a shrnuje text francouzských biskupů.⁵³

3.1.1. Rodové kořeny a mše svatá

P. Brož připomíná křesťanskou tradici sloužení mší svatých spojených s kultem zemřelých, jež jsou doložené již od prvních staletí. Zdůrazňuje ale, že myšlenkový rámec těchto mší je velikonoční završení života zemřelého v tajemství Kristova vzkříšení slaveného církví, nikoli primárně situace pozůstalých. Spása zemřelého, jeho vysvobození z očištění a odpuštění hříchů se všemi následky pak může přinést užitek v rámci společenství svatých i ostatním lidem⁵⁴. Oproti tomu praxe URK se snaží identifikovat poruchu v minulosti a vyléčit ji ve své příčině, aby již nerušila v dalších pokoleních. Nelze ale zaměňovat řád svátostný a příčinně terapeutický, přestože spolu jistě souvisí, a proto ani mši svatou nelze použít jako terapeutický prostředek k uzdravování jednotlivých poruch identifikovaných v lidské přirozenosti.

3.1.2. O jaký typ zátěže či zla jde?

Tato kapitola se zabývá problémem utrpení. Praxe URK se zdá podobat předžidovsko-křesťanským náboženským systémům, které vnímají zdroj bolesti a utrpení jako zlo, jehož moc je třeba spoutat a zapudit. To neodpovídá křesťanskému chápání, které počítá s osobním a bytostným vztahem k Bohu. Je tedy potřeba bedlivě rozlišovat, odkud jakékoli zlo, nemoc, zátěž nebo porucha přichází. Praxe uzdravování proto vyžaduje velmi pečlivé rozlišování a zvažování příčin poruch zátěží.

3.1.3. Příklad odpustkové praxe

Zde P. Brož nejdříve rozlišuje zlo zaviněné (*culpa*) a nezaviněné, které je člověkem trpěno (*poena*). Vymenovává některé prostředky, které se v katolické tradici používají,

52 Tamtéž, s. 6.

53 Tamtéž, s. 7-10.

54 BROVELLI, F., SARTORE, D., Esequie, in SARTORE, D., TRIACCA, A. M., CIBIEN, C. (edd.), Liturgia, Cinisello Balsamo 2001, s. 691–694.

např. svátost smíření, odpustková kající praxe a celá řada kajících úkonů, jimiž se člověk očišťuje, nebo vyprošuje očištění a duchovní dobro jiným. Další způsob osvobození je exorcismus, k jehož provádění je v církvi potřeba zvláštní zmocnění.

3.1.4. Text francouzských biskupů jako výzva k zamyšlení nad praxí uzdravování v naší církvi

P. Brož vybízí, abychom si díky nótě francouzských biskupů ujasnili hodnotu a místo mše svaté. Ta má svůj jasně vymezený obsah a formu, není možné při ní provádět cokoli. Svátostný život církve ale vyžaduje i jiné formy liturgie a zbožnosti.

Dále bude dobré učit se umění rozlišit osobní hříchy od různých typů „vnuceného zla“, obnovit svátost smíření a celou řadu kajících skutků na jedné straně, znovu porozumět nauce o odpustcích a rozlišovat rozmanitou paletu „zátěží“, naučit se na ně *vhodně*, tj. i s pomocí současných humanitních věd a medicíny, reagovat. V tomto kontextu je dobré též studovat modlitby za uzdravení, zjistit, jaký mají původ a jak se vztahují ke stávající plně uchopené praxi katolické církve. Rozhodně si můžeme přát usilovat o to, aby vnitřně rozlišené poznání zla přispělo k přesnějšimu a skutečně zbožnějšimu životu, který nebude zmítán strachem před zlem, ale povede k pravé lásce, „která strach zahání“ (1Jan 4,18).⁵⁵

Kéž by závěr poznámky P. Brože byl závěrem celého dokumentu. Snaží se totiž problematiku chápat skutečně jako otázku, která nás může inspirovat a na kterou je třeba dále hledat odpověď. Oproti tomu doktrinální instrukce FBK se vyjadřuje mnohem více hotově a uzavřeně.

3.2. Doktrinální instrukce FBK

Doktrinální instrukce č. 6 *O uzdravení rodových kořenů skrze eucharistii* je rozdělena na dvě části: psychologickou a teologickou expertízu. Již v její předmluvě jsou shrnuty závěry ze zmíněných dvou sekcí. Z vědeckého pohledu psychologie má jít o praxi velmi riskantní, neboť spočívá ve zjednodušených koncepcích psychické kauzality, což má „pravděpodobně“ vést k bránění skutečné práce na utváření psychiky⁵⁶. Subjekt, který je fascinován genealogickými hypotézami není odpovědný za to, co se mu děje a nebere v úvahu jiné dimenze svého utrpení. Dogmatická analýza, která vychází pouze z (překlady) knihy P. Hampsche „La guérison de l'arbre généalogique par l'eucharistie“, považuje celou záležitost za „protiklad ke katolické nauce o křtu, očištění a odpustcích, a konečně i proti správně chápanému úmyslu, který

⁵⁵ ČBK, *Instrukce*, s. 10.

⁵⁶ Tamtéž, s. 12.

řídí lásku bez vypočítavosti, již jsme povinni prokázat našim zemřelým bratřím“⁵⁷. Dále považují tvrzení, že duše, které jsou ještě v očistci, by mohly aktuálním a rozhodujícím způsobem škodit duchovnímu zdraví svých potomků, a že osvobozením jedněch by bylo možno aktuálně uzdravit druhé, za novou pravdu v katolické církvi bez opory v tradici, kterou nelze ani uznat, ani praktikovat. Tolik již v předmluvě.

3.2.1. Psychologická expertíza

Část zvaná Psychologická expertíza považuje tvrzení, že aktuální utrpení subjektu je důsledkem chyb nebo zranění jeho předků, za těžko vyvratitelné. Mnoho autorů počínaje S. Freudem zkoumalo, jaké má objasnění rodové historie terapeutické účinky. Prospěšné kauzality ale zůstávají poněkud tajemné, nejsou vždy reprodukovatelné a navíc jsou předmětem nejrůznějších vědeckých výkladů.⁵⁸ Autoři McAll a Hampsch, jejichž dobrou vůli odborná komise nezpochybňuje, postupují ve svých úvahách od určitého účinku k příčině, což je z pohledu vědce riskantní. Docházejí tak k lineární logice, kdy kauzální činitel působí důsledek systematicky, proporcionálně a vratně.

Stejná příčina působí stále stejné účinky stejným způsobem. Potlačení příčiny potlačuje účinek. ... Ve všech případech jde o logiku oběti: osoba je obětí vnějšího činitele, který ji bere duši /sic!/, trestá ji, uhrane ji, skrývá jí pravdu nebo jí předává znehodnocené dědictví.⁵⁹

Subjekt tak přestává být protagonistou svého života, nanejvýše může vyžadovat od Boha, aby byl zbaven sil, které na něho působí. Jeho vztah k Bohu se vyznačuje magickými očekáváními a soudržnost jeho lidské přirozenosti – intelekt a svoboda – je jakoby prázdná a přerušovaná, dost vzdálená od katolické nauky od milosti.⁶⁰

Oproti tomu komise ve stručnosti představuje současný pohled na psychickou kauzalitu, který je mnohem komplexnější. Lidská psychika se neformuje jen tím, že se do ní obtiskují různé vlivy, ale tím, že *přepracovává* všechny zkušenosti, vytváří představy (imagos), obranné mechanismy, uskutečňuje kompromisy mezi touhou

57 Tamtéž, s. 13.

58 Tamtéž, s. 15.

59 Tamtéž, s. 16. Již zde je třeba se vážně ptát, jak k takovým tvrzením komise přišla. V celé doktrinální nótě FBK nenalezneme jediný odkaz na příslušné pasáže v Hampschovi nebo McAllovi, tudíž není možné prověřit, která jejich tvrzení dávala komisi FBK dojem, že vytváří mentalitu oběti, již nějaký vnější činitel *bere duši*, apod. Při bližším pohledu zejména na dílo P. Hampsche je zcela evidentní, že naopak čtenáře povzbuzuje k aktivní roli (ve spolupráci s Boží milostí) při řešení svých obtíží a na vícero místech přímo varuje před přesouváním zodpovědnosti na druhé.

60 Tamtéž, s. 17.

a strachem, atd. Vliv vnějších faktorů, například rodinných, tedy je uznáván, nikoliv ale jako absolutní. „Koncepce osobního osvobození tudíž vychází z poznání a z toho, že psychika umožní, aby se vyvíjela za pomoci svých vlastních prostředků, podle svých vlastních zdrojů.“ Správně vedená terapie má umožnit „... verbalizovat hluboké úzkosti, zmírnit tvrdé obranné mechanismy, uvědomovat si nutkavé imagos, vzdát se podvědomých iluzí a přetvořit vztahy na jiné, pružnější. Subjekt se tak dostává do svého vlastního nitra podle lidské přirozenosti; nastupuje cestu zrání a respektuje její vlastní rytmus.“

V další části jsou rozebrány různé mechanismy psychologického přenosu, které autoři URK nikdy jasně nepopisují. Tyto mechanismy, přestože jsou komplexní, nestojí na úrovni magie, ale byly široce zkoumány a zformovány do teorií, které jsou v souladu s rozumem. Informace k jednotlivým typům přenosů jsou tak zhuštěné a zároveň důležité pro tuto práci, že je cituji téměř v úplném znění.⁶¹

- a) **Podvědomý přenos:** „Týká se nejhlubších mechanismů, skrze něž se utváří psychika subjektu. Rodiče a okolí přenášejí na dítě to, co je v nich samých nejhluběji skryté. Dítě to integruje, podvědomě tento materiál přeměňuje a buduje základ své osobnosti na tomto základu. Tento elementární přenos není přístupný vědomé anamnéze ani systematickým výkladům. Tento psychologický proces spočívá zásadně na mechanismu identifikace, jímž subjekt asimiluje nějaký aspekt, vlastnost, atribut někoho jiného a přetváří se, zcela nebo částečně, podle svého vzoru. Osobnost se utváří a diferencuje sérií identifikací.“
- b) **Přenos spojený s rodičovskou problematikou:** „Rodiče na sebe mohou vzít více nebo méně závažné psychologické problémy, které souvisejí se vzájemným působením mezi nimi a jejich vlastními rodiči. Mohou být vedeni k využívání psychiky svých dětí pro své vlastní psychické potřeby.“⁶² Komise uvádí příklad ženy, která zažila incest, a se svým mužem mezi sebou zavedli styl incestuálního vztahu. Neléčená traumata v předchozí generaci se projevila tak, že před dětmi mluví o svém sexuálním životě, děti se ptají na jejich přátelství a naznačují sexuální konotace. Děti jsou tedy ovládány sexuálními stimuly, které vyzařují z jejich rodičů. Utváření jejich sexuality a jejich afektivity je tak hluboce

61 Tamtéž, s. 18-20.

62 Tamtéž, s. 18.

narušené. Takový podvědomý přenos je nedostupný vědomému zkoumání, leží v samém jádru psychiky subjektu.

- c) **„Nevědomý“ přenos: příklad rodinných tajemství.** „Stejně jako podvědomý psychologický přenos není bezprostředně zjevný. Není však tak hluboký. Dá se snadněji objasnit a zasahuje při utváření psychiky do menší hloubky. Tajemství si ponecháme jako ilustraci. Mnoho skutečností může mezi rodiči a dětmi zůstat zahaleno. Jako patogenní se tajemství ukáže tehdy, když se obsah týká podstatných prvků pro utváření struktury dítěte (jako identita jeho rodičů, jeho pořadí mezi sourozenci, předčasně získané trauma ...). Dítě získá na samém počátku difuzní neklid. Tato otázka je natolik zásadní, že vyčerpává během let všechnu energii. Pokud nedojde k získání chybějících prvků, může se rozvinout vážné psychické utrpení, dokonce duševní nemoc. ... K těmto dimenzím přenosu však nelze přistupovat pouze skrze anamnézu, jak to navrhuji zastánci psychogenealogických přístupů. Odhalit „nevědomí“ není ostatně cílem samo o sobě a toto odhalení nemá, jak se často věřilo, terapeutickou účinnost ipso facto. Práce s „nevědomím“ se může provádět pouze v terapeutickém procesu, který vyžaduje čas. Terapeutická je taková práce pouze tehdy, kdy se dorozumívací prvky vynořují v okamžiku, kdy je osoba připravena je přijmout a kdy mohou obohatit její psychickou práci.“
- d) **Zjevný přenos:** „Naši rodiče a předkové nám jasně předávají své hodnoty a neméně své aktuální problémy v postojích. Tyto prvky jsou snadno napravitelné. Zde jsou hodnoty přenášeny způsobem života a projevem. Postoje našich rodičů jsou spojeny s jejich historií, jejich psychikou a my jsme s nimi v interakci tak dlouho, dokud jsou naživu. Z toho vyplývá prolínání vlivů, které je tím účinnější, že se jedná o disfunkční nebo násilné jednání. Tento zjevný přenos, jakkoli sám o sobě zjistitelný, je třeba brát vážně. Kolikrát je potřeba znovu definovat vztahy s rodiči, abychom se přehnaně nevystavovali neblahým interakcím.“

Dále odborná komise uvádí čtyři rizika, která se mohou vyskytovat při léčení psychického utrpení praxí URK. Spočívají především v nereálných očekáváních od jedné konkrétní metody, čímž může dojít k zanedbání péče o člověka jako celek.⁶³

63 Tamtéž, s. 21-24.

- a) **Nebezpečí fascinace kauzálními vztahy zavedenými genogramem.** Práce s genogramem může vynést na světlo bolestné a dramatické informace o rodinné historii určité osoby. Pokud se s takovými skutečnostmi zachází neprofesionálně, daná osoba může být hluboce otřesena, může projít skutečnou krizí identity až k depresivnímu nebo narcistickému zhroucení. Kauzální hypotézy, které objevené skutečnosti vyvolávají, působí velmi přesvědčivě, ale mohou subjekt jen oslepit a zabránit jiným prvkům v přístupu. Je naopak třeba, aby se věci vynořovaly postupně, v rytmu osoby, uvést je do kontextu a dát jim smysl.
- b) **Nebezpečí redukce multidimenzionality lidské bytosti.** Zde se opakuje varování před nerespektováním jiných kauzalit než mezigeneračních. Člověk je nositelem struktury, komunikace, vztahové etiky své rodiny, je podmíněn svou psychikou, svým tělem, svým naučeným chováním, svými instrumentálními funkcemi, atd. Hledání řešení pouze na jedné rovině pochopitelně může vést k zanedbání jiných. Komise dokonce vyslovuje obavu před uzurpací, kdy se náboženský představitel staví do pozice poskytovatele péče, který dá na problém adekvátní odpověď.
- c) **Nebezpečí překážek ve skutečné psychické práci.** Dle komise URK poskytuje pevné interpretační klíče. Psychika je zaplavena pojmy jako prvotní hříchy, osobní hříchy, ďábel, posedlost duchy. Komise tyto hypotézy a priori neodmítá, ale namítá, že je tento explikativní systém uzavřen do sebe a nepřijímá přirozené nebo pouze akcidentální hypotézy. Osoba je tak stavěna do vnější pozice vůči sobě samé a prostředky k vysvobození k ní přicházejí také zvenčí – božským přispěním. Takovým „zkratem“ v psychické práci má osoba ztratit schopnost jednat sama za sebe. Psychologové komise píší, že často potkávají osoby trpící depresí nebo neurózou, které se účastní různých uzdravovacích setkání, obzvlášť zaměřených na rodové kořeny. A zatímco se jejich problémy nelepší, do omrzení hledají nové techniky a setkání. Jejich pohled na víru a psychickou kauzalitu jim brání v přijetí klasické psychoterapie analytického typu.
- d) **Nebezpečí ve vztahu ke zprostředkovateli: zneužití moci a lež.** Jako čtvrté riziko komise uvádí vznik nezdravého vztahu mezi tím, kdo uzdravení provádí, zpravidla knězem, a osobou „oslabenou svým utrpením a očekáváním“. Nedostatek racionálního základu praxe URK, neověřitelné teze o jejím účinku,

směšování individuální, rodinné a skupinové psychologie, spirituality a liturgie, může mezi dotyčnými osobami vytvářet vztah fascinace a podřízenosti.

Na závěr komise dává doporučení, jak by měli kompetentní a poctiví terapeuti postupovat, aby vyjmenovaným rizikům předešli. Na prvním místě považují za nutnost mít prohloubené vzdělání v psychopatologii. Kdo zamýšlí léčit psychické utrpení, musí znát genezi psychiky a její mutace, různé psychické nemoci, atd., aby mohl zvolit správnou léčbu a nenabízel konkrétní terapii, která by byla v daném případě zcela nevhodná. Z tohoto důvodu, předcházení „ideologické fascinaci“, komise doporučuje vzdělávat se ve více psychoterapeutických přístupech na základě různých teorií. Dále by měl každý terapeut pracovat na sobě, zjišťovat a analyzovat svoje podvědomé motivace, aby nevyužíval druhou osobu k uspokojení svých vlastních psychických potřeb. A nakonec má terapeut zůstat otevřený konfrontaci s různými teoriemi, přínosům jiných teoretických oblastí, vývojem teorie a praxe a také supervizi.⁶⁴

3.2.2. Teologická expertíza

Dle teologické expertízy praxe URK slouží k dosažení efektu, aby se lidé cítili lépe. Za hlavní ideu považuje skutečnost, že „mnoho lidí trpí ve *svém svědomí* důsledky hříchů spáchaných jejich předky“.

Komise upozorňuje na dokument Kongregace pro nauku víry *Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha*⁶⁵ a doporučuje, jednak, aby nedocházelo ke směšování rovin – charismatické, svátostné a svátostinné, a také, aby se nemísily úkony exorcismu s liturgií eucharistie.

Domnívá se, že předkové jsou aktuálně považováni za „*nezbytný spojovací článek* pro utváření zdravé duchovní osobnosti u člověka žijícího na zemi“ a že živý, který žádá o mešní intenci, usiluje o to, „že na *oplátku* *zlepší svou vlastní nadpřirozenou situaci*, která byla těžce poškozena hříchy předků.“

Dále komisi vadí, že hlavním argumentem P. Hampsche i dr. McAlla je *konstatování zkušenosti*, že mešní oběti za zemřelé rozřešily duchovní situace, které překážely osobě jejich potomků. Žasne i nad tím, že „anglikánská slavení jejichž platnost katolíci neuznávají, P. Hampsch považuje za stejně účinné jako katolické mše.“

64 Tamtéž, s. 4-25

65 KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha* z 14. září 2000. K tomuto dokumentu viz 5. kapitolu.

Upozorňuje také na *nerovnováhu exegetických důkazů a nerovnováhu v obětování eucharistie za duše v očistci*. Obviňuje Hampsche, že pochybuje o síle křtu a že jeho „program uzdravení“ je „monopolistickou teorií“, která „upozaďuje prvenství bezprostředního vztahu ke Kristu ve prospěch pochybných postupů“.

V závěru „naukového upřesnění“ se dočteme, že Hampsch „protiřečí katolické nauce o křtu, o očistci a odpustcích, a konečně správně chápanému úmyslu, který stojí nad nezištnou láskou, již máme projevovat vůči svým zemřelým bratřím, když za ně přinášíme eucharistickou oběť... Že duše zemřelých, které jsou ještě v očistci, mohou *aktuálně a rozhodujícím způsobem* škodit duchovnímu zdraví potomků a že osvobozením jedněch by se mohli *aktuálně* uzdravit druzí, se jeví jako nová pravda v katolické církvi, bez opory v Tradici: to nelze ani uznat, ani uvést do praxe.“

Tato tvrzení budou dopodrobna rozebrána v následující kapitole.

4. Komentář k hlavním bodům kritiky

4.1. Ujasnění pojmů hřích, vina, trest a důsledky hříchu

Komise pro nauku víry ČBK považuje za základní otázku problematiky uzdravování rodových kořenů *trest za viny* někoho jiného, v tomto případě našich předků. Propagátoři metody se totiž často odvolávají na citát z knihy Exodus: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího a čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.“ (Ex 20,5) Stejně vyznívá i Ex 34,6–7: „... Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích; avšak viníka nenechává bez trestu, stíhá vinu otců na synech i na vnucích do třetího a čtvrtého pokolení.“ nebo „Naši otcové zhřešili, už nejsou, a my neseme jejich nepravosti.“ (Pláč 5,7). Tyto tresty ovšem nelze pojímat jako nějaký druh pomsty, kterou Bůh postihuje hříšníka zvenčí, nýbrž jako důsledky vyplývající ze samé podstaty hříchu (KKC 1472).

Hampsch v předmluvě své knihy popisuje dynamiku, která způsobuje přenos potíží, jež se metoda URK snaží řešit. Všechny naše problémy mají počátek v prvotním hříchu, zlu které kontaminovalo lidstvo a bere na sebe spoustu forem, od fyzických a duševních potíží až po smrt. Adamův hřích nezničil náš intelekt a svobodnou vůli, jen je zatemnil, ochromil. Je dědičný, protože se pohybuje po genealogické linii, a je nakažlivý, jelikož hříchy jednoho člena rodiny ovlivňují celou rodinnou konstelaci. Hned nato se ale Hampsch opravuje a tvrdí, že není úplně správně říkat, že hřích je nakažlivý nebo dědičný. Nakažlivé a dědičné jsou pouze *následky* hříchu. Těmito následky jsou zranění těla, mysli, nebo duše každé „oběti“ hříchů druhých, které se dál mísí se zraněními plynoucími z vlastních osobních hříchů. Právě k těmto zraněním se zaměřuje uzdravování.⁶⁶

Celou jeho knihu, a stejně tak díla McAlla a Ssemakuly, provází nedůsledné rozlišování pojmů jako hřích, následky hříchu, vina a trest, nicméně v souboru jejich textů je patrné, co zastávají a co ne. Například Hampsch zavádí pojem „ancestral sin“, tedy ancestrální hřích, hřích předků. Nemyslí jím ale nějaký nový typ hříchu vedle osobního a prvotního, ale celkově skutečnost, že utrpení jednoho může vzniknout jako

66 HAMPSCHE. *Healing Your Family Tree*, s. 5-7.

následek hříchů druhých, zejména těch nejbližších. To je zcela evidentní v případech rodin, kde některý z rodičů propadá nějaké závislosti, nebo je násilník, nebo v případech dětí zanedbávaných, nechtěných apod. Stejně tak je dokázán vliv zejména negativních vlastností rodičů na výběr partnera jejich dětí. V takových případech lze skutečně najít vzorce chování, neboli náklonnosti k hříchu (ale stejně tak i náklonnosti ke ctnostem), které se v některých rodinách „dělí“ z generace na generaci. Takové zátěže se metoda URK snaží s Boží pomocí odstranit. Rozhodně se netvrdí, že potomci nesou *vinu* předků, nebo že je Bůh přímo *trestá* za hříchy předků. Tvrzení biskupů, že „v žádném případě nemůže člověk trpět duchovní trest za vinu někoho jiného“⁶⁷ je samozřejmě pravdivé, ale není na místě, protože se mýlí s tím, co tvrdí autoři URK. Je zvláštní, že právě takto formuluje ČBK hlavní problém této metody, protože neodpovídá tomu, co její autoři tvrdí.

Fr. Yozefu Ssemakula, jehož dílo komise FBK nezkoumala, má shodné stanovisko. Není to Bůh, kdo trestá hříchy jednoho na druhých, ale ze samé podstaty hříchu vyplývají následky, které kromě viníka pocítuje i jeho okolí, a které dál působí svojí vlastní dynamikou, ať už původní hřích byl odpuštěn nebo ne. Ssemakula dává jako příklad vraždu – mrtvý zůstane mrtvým, žena zůstane vdovou a děti sirotky, i přes lítost a pokání viníka. A krev nevinného, která ze země křičí k Bohu (Gen 4,10) bude na viníkovi a jeho dětech (Mt 27,25). I rodina nevinného může ztrpknout a nikdy nebýt schopna odpuštění. Ssemakula dodává, že svobodná vůle jednotlivců nikdy není překročena, nicméně důsledky hříchů, mohou i v životě druhých zanechat stopy, které se stanou určujícími faktory jejich dalšího rozvoje.⁶⁸

Pod další tvrzení biskupů „Rodové kořeny, ať jsou v jakémkoli stavu, ať naši předkové vykonali cokoli nedobrého, nemohou v žádném případě Bohu bránit, aby člověka, který se k němu s upřímnou vírou utíká, nevyslyšel.“ by se jistě Hampsch i Ssemakula podepsali. Potíže, které nazývají generační zátěží nebo svázaností, nijak nebrání Bohu, aby člověka vyslyšel, spíš člověka samotného zneschopňují se k Bohu obrátit.

67 ČBK. *Instrukce*, s. 4.

68 Srov. SSEMAKULA, Yozefu - B. *The Healing of Families*. The Healing of Families Ministry, 2nd ed., 2012, s. 58.

4.2. Princip „na oplátku“

Teologické expertize vadí úsudek, který:

...se dotýká přesvědčení, že předkové jsou aktuálně *nezbytným spojovacím článkem* pro utváření zdravé duchovní osobnosti u člověka žijícího na zemi. Podle teorie, o kterou se jedná, totiž oběť mše svaté za rodokmen jistě směřuje k plnému přístupu těchto duší k věčné blaženosti – a to projevem autentické lásky, kterou katolická Tradice vždy doporučovala. Živý, který žádá o mešní intenci, však skrze vzestupný neboli dominový efekt usiluje o to, že na oplátku zlepší *svou vlastní nadpřirozenou situaci*, která byla těžce poškozena hříchy předků. Jak dodáváme, nezdá se, že by měl tento pojem *na oplátku* sám o sobě jakoukoli oporu v Tradici.⁶⁹

Pokud by metoda URK byla takto postavená, byla by skutečně velmi podivná. Kdyby žadatel o mešní intenci usiloval pouze o vlastní prospěch, těžko by svojí „obětí“ dosáhl nějakého dobra. Vztah Hampsche k svátosti Eucharistie bude hlouběji rozebrán v kapitole 5.2. V knize *Healing Your Family Tree* nabádá k hluboké participaci při slavení mše, zejména prožíváním paschálního mysteria a přímluvnou modlitbou za zemřelé, kterou je vtahujeme do Kristova spásného činu.⁷⁰

Celý třetí oddíl Hampschovy knihy se věnuje očistci a modlitbě za zemřelé a pouze na straně 252 najdeme pasáž týkající se užitku modlitby za zemřelé pro pozůstalé.

Our deceased family members and ancestors may need to be released from the confinement of bondage as an aftereffect of their own sin, and that release may have an indirect bearing on *our* release from the inherited effects of *their* sin, whether it be physical, emotional, or spiritual problems that we ourselves are experiencing. More important than the release of ourselves from the trans-generational bondage initiated by deceased ancestors is the fact that those ancestors themselves may be

Naši zemřelí členové rodiny a předkové mohou potřebovat oprostění od svázaností vzniklých jako důsledek jejich vlastního hříchu, a toto oprostění může mít nepřímou spojitost s *naším* oprostěním od zděděných důsledků *jejich* hříchu, ať už to jsou tělesné, emoční nebo spirituální problémy, které my sami zakoušíme. Ještě důležitější než naše oprostění od těchto mezigeneračních svázaností způsobených našimi zemřelými předky je skutečnost, že těmto předkům samotným je možno pomoci,

69 ČBK. *Instrukce*, s. 27.

70 HAMPSCH. *Healing Your Family Tree*, s. 276-278.

helped, encouraged, supported, and relieved by our intercession by prayers and good works.⁷¹ povzbudit je a podpořit, a ulevit jim našimi přímluvnými modlitbami a dobrými skutky.

Možná, že teologická komise reaguje na pochybnou praxi, se kterou se mohla setkat na nějakých seminářích, nicméně u autora knihy *Healing Your Family Tree* vypočítavost nebo sebestřednost v obětování za druhé nenajdeme.

4.3. Nauka o očistci

Teologická komise nachází velmi závadnou dvojsmyslnost a naukovou nevyváženost v praxi URK ohledně stavu duší v očistci.

Zde však pozorujeme velmi závadnou dvojsmyslnost a skutečnou naukovou nevyváženost. Duše v očistci, v tom máme jistotu víry, jsou, co se týká vztahu jejich svobody k Pánu, duše spasené. Přinejmenším lítost nad hříchy v okamžiku smrti by je po vzoru dobrého lotra přivedla „dnes s Ježíšem“ pokud ne „do ráje“, tedy aspoň do situace, aby tam jistě došly (srov. Lk 23, 43). Zbývá jim projít objektivním očištěním, za něž se můžeme přimlouvat svými modlitbami. Ale všichni se shodnou, že ve srovnání s hypotézou pekla je jejich nadpřirozená situace jasně po boku Pána a spásy. Těžko tedy chápeme toto zdůrazňování P. Hampsche a zastánců uzdravování rodových kořenů. Ti je považují za předky, kteří objektivně škodí živým osobám a jsou schopni rušit nejen na povrchu nebo na periférii duchovního zdraví nějaké živé osoby, nýbrž do hloubky, až k popírání dobrého záměru pokřtěné osoby vůči Kristu. Co hůř, podle této logiky atavistické solidarity se ptáme, co by bránilo předkovi pravděpodobně dlícimu v pekle sdělovat své odmítnutí Pána svým potomkům... Zdá se, že tato praxe vychází z umenšování moci spásy a vůbec křtu každého nadpřirozeného subjektu v jeho bezprostředním vztahu ke Kristu.⁷²

Hampsch věnuje v knize *Healing Your Family Tree* mnoho stran očistci a stavu duší v něm, zejména proto, aby vyvedl z omylu čtenáře, kteří si ho představují na základě Dantovy Božské komedie.⁷³ V souladu s KKC 1032 vybízí ke kajícím skutkům a přinášení obětí za zemřelé, aby jim přinášely útěchu, a zemřelí byli očištěni a mohli dosáhnout blaženého patření na Boha. Na straně 234 doslova píše, že duše v očistci jsou

71 Tamtéž, s. 252.

72 ČBK. *Instrukce*, s. 29

73 HAMPSCH. *Healing Your Family Tree*, s. 221.

součástí Kristovy církve a jejich spása je jistá. V tom žádnou dvojsmyslnost nenacházím. Škoda, že teologická komise více nepoužívá citace, protože pasáž, která by naznačovala, že duše zemřelých objektivně škodí pozůstalým, jsem v celé knize nenašel. Zde má pravděpodobně teologická komise na mysli knihu McAlla, který svoje zkušenosti interpretuje tak, že zemřelí nějakým způsobem mohou upozorňovat na svůj stav – např. duše člověka, který prošel traumatem sebevraždy, vkládá myšlenky na sebevraždu někomu z pozůstalých, který se má dobrat k závěru, že za zemřelého je potřeba sloužit mši svatou⁷⁴. Taková interpretace je v katolictví těžko přijatelná, ale nabízí se i jiná přirozená vysvětlení. Pozůstalý se třeba s tímto způsobem odchodu milované osoby ze světa nesmířil, zkušenost sebevraždy vytěsnil, a proto se mu tento motiv nutkavě vrací do podvědomí. Po slavení mše svaté, smíření se s realitou a důstojném rozloučení se se zemřelým tyto nutkavé myšlenky skončí. To už jsou ale čiré spekulace, nicméně je evidentní, že jedna zkušenost se dá různě interpretovat, a že pochybnost některých interpretací neznamena, že veškerá praxe URK je pomýlená. V každém případě tvrzení, že duše zemřelých *objektivně škodí* pozůstalým, se v textech dotyčných autorů nenachází, ani z nich nevyplývá.

V poznámce pod čarou komise dodává:

Jistě, organické, genetické atavismy mohou těžce škodit podmínkám života potomka. Kromě výjimky zázraku bychom si nepředstavili, že průchod duše alkoholika očištěm k blaženosti by mohl obnovit chromozomální integritu jeho potomka. Toto nešťastné dědictví zůstává. Ale Bůh zkoumá ledví, pozemskou podmíněnost, chceme-li, stejně jako srdce, kde působí milost.⁷⁵

Otázce genetiky se Hampsch na několika místech věnuje. Dokonce si klade otázku, zda výrok „Stíhám vinu otců na synech do třetího a čtvrtého pokolení...“ (Ex 20,5) Bůh nerealizoval právě pomocí zákonů dědičnosti⁷⁶. Potomek alkoholika je skutečně „trestán“ za hříchy svého otce na vlastním genetickém kódu. Jak už ale bylo řečeno, nejedná se o Boží trest, ale přirozený následek. Ani genetika ale zcela neovládne svobodnou vůli jedince. Dědičný není alkoholismus jako takový, ale určité predispozice, které zůstanou zapsány v nervovém systému⁷⁷. O něco menší měrou

74 McALL. *Uzdravení rodových kořenů*, s. 101.

75 ČBK. *Instrukce*, s. 29.

76 HAMPSCH. *Healing Your Family Tree*, s. 154.

77 Tamtéž, s. 110.

člověka determinuje prostředí, ve kterém vyrůstá, tzn. zejména vzory chování nejbližších, které imituje, sociální skupiny, do kterých se snaží zapadnout, atd. Hampsch ale doslova zmiňuje, že v modlitbách za uzdravení nedochází k tak radikálním změnám, jako by byla změna genetické struktury, přestože ani to není u Boha nemožné, ale většinou dochází k potlačení symptomů, které z ní vyplývají.⁷⁸ Což znamená, že predispozice k alkoholismu, násilnictví, různé fobie apod. zůstanou pouze predispozicemi, nikoli aktuálním problémem. Jako další eventualitu všichni autoři – McAll, Hampsch i Ssemakula – zmiňují přímý vliv pokušitele, který zná slabiny člověka, a ví, kam cílit svoji pozornost. Každý z nich ve svých knihách zmiňuje případy, kdy k pomoci od problému pomohla modlitba za vysvobození od zlého.

Psychologická expertiza v nótě FBK varuje před redukováním multidimenzionality lidské bytosti. Je však potřeba se na oplátku ptát, zda „světští“ psychologové pracují se všemi rovinami lidské bytosti a využívají všech prostředků vedoucích k uzdravení. V knize *Služba uzdravování* Francis MacNutt cituje lékaře Larry Dosseyho⁷⁹, který si na základě více jak stovky kontrolovaných studií zkoumajících účinky přímlybné modlitby klade otázku, zda někdy nastane doba, kdy bude lékař obviněn ze zanedbání povinné péče, pokud se za pacienty nebude modlit.⁸⁰

4.4. Moc křestní milosti

Další námitka se týká moci křestní milosti:

Mezi všemi prostředky poskytnutými svědomí, jež mu mají pomoci v jeho utrpení – některé zmíněné jsou málo obvyklé – autor necituje vůbec rozhodující inaugurační prostředek, jímž je křest, jako by neměl dost moci vysvobodit duši radikálně (= „od kořene“), jako by ji mohl nechat v podmínkách duchovní smrti, ačkoli jí sděluje život Vzkříšeného, jako by ji mohl navíc zanechat v moci satana, zatímco samotné exorcismy se jistě právem nacházejí ve slavení Pánovy Paschy obětované za každý subjekt. ... Ze dvou věcí je možná jedna: buď jsou „dobří lotrové“ našeho rodokmenu po boku Pána a „satispassio“ (Garrigou-Lagrange) očištcových útrap jim přináší postupně a neodvratně rozšíření božského života ve jménu jejich vlastního křtu, dokonce předtím, než se k tomu přidá naše láska skrze „satisfakci“ praxe odpustků. Nebo bychom měli zoufat i nad vlastní mocí,

78 Tamtéž, s. 171-172.

79 MacNUTT, Francis. *Služba uzdravování*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. s. 21.

80 Dr. Larry Dossey, MD, *Prayer Is a Good Medicine*, San Francisco, Harper San Francisco 1996, s. 66-67.

kteřou v nás milost našeho křtu má ještě před eucharistickou obětí přinášenou za naše předky, dokud nevyrovnají na oplátku nedostatek božského života v nás, jestliže je třeba pochybovat o síle křtu.⁸¹

Tato úvaha stojí na předpokladu, že metoda URK nějakým způsobem konkuruje svátostem, nebo jejich moc dokonce neuznává. Je fakt, že v knize P. Hampsche je křest zmiňován minimálně. Nicméně již v předmluvě, po pasáži o hříchů, vyjmenovává základní prostředky, které nám jsou v boji s hříchem dostupné. Na prvním místě je to křest, kterým je odpuštěn hřích prvotní, pokání, kterým jsou odpuštěny osobní hřichy (zde Hampsch neodlišuje křest dospělého, který odpouští i hřichy osobní), a následně přiznává, že knihu *Healing Your Family Tree* napsal proto, aby čtenáři pomohl využít všechny dostupné prostředky k odklizení *důsledků* hřichů v životech našich i našich milovaných zemřelých⁸². Křest a svátosti vůbec (které působí *ex opere operato* milost posvěčující) přinášejí tzv. milost posvěčující, tj. týkají se celkového *stavu* (habitus) lidské existence v rámci církve coby Kristova těla. To nejde oddělit od faktického vývoje nového stvoření v konkrétních aspektech a událostech: zde ovšem půjde především o milost aktuální. Svátosti jsou tedy zdrojem habituální milosti především, a s tím přichází podle prozřetelnosti (moudrý princip Božího vedení v konkrétních lidských příbězích) také působení *aktuální milosti*, kterou se metoda URK primárně zabývá. Svátosti Eucharistie věnuje Hampsch celý čtvrtý oddíl své knihy (a celou knihu *The Healing Power of The Eucharist*), na níž vysvětluje i teologické principy *ex opere operato a ex opere operantis*⁸³. Těžko se lze domnívat, že by neznal základní nauku o moci křtu. Nemá ale potřebu ji příliš rozvádět, jednoduše proto, že primárním předmětem praxe URK není spasitelnost duše živých ani zemřelých, ale jejich časné utrpení.

4.5. Modlitba za osvobození

Pokud jde o moc satana a exorcismy, rozhodně není řečeno, že by svátostmi nebyl člověk dostatečně chráněn. Z kazuistik, které proponenti URK uvádějí, lze vypožorovat, že exorcismy jsou obvykle „první pomocí“ pro lidi, kteří už delší dobu ze svátostí nežijí, nebo pro které je tato služba prvním kontaktem s církví. Na druhou stranu i praktikující křesťan může mít „zákoutí duše“, která jsou silně raněná, závislosti, vášně a neřesti,

81 ČBK. *Instrukce*, s. 30.

82 HAMPSCH. *Healing Your Family Tree*, s. 10.

83 Tamtéž, s. 282.

kteřé omezují jeho svobodnou vůli, a mít tak podíl ze „stolu démonů“⁸⁴. Modlitba za vysvobození od zlého, jakožto jeden z podpůrných prostředků, pak jistě nemůže být na škodu. Na tomto místě nebude od věci zmínit instrukci Komise ČBK pro nauku víry z roku 2010⁸⁵ o exorcismu a uzdravování rodových kořenů, která hovoří o církevní praxi exorcismu.

 Za malý či jednoduchý exorcismus je možno považovat obecné modlitby či úkony v liturgii jako i při paralitugických úkonech, které se zmiňují o existenci Zlého a dovolávají se ochrany před ním. Může se k nim uchýlit každý věřící ve chvílích, kdy bojuje s různými pokušeními nebo i preventivně... Velký či slavnostní exorcismus je dle kán. 1172 CIC rezervován pouze knězi, který je pověřen k tomuto úkonu místním ordinářem (nikoli řeholním představeným)... Před tímto obřadem vyžaduje exorcista od žadatele lékařskou zprávu. Zde bychom doporučovali na základě praxe již tridentského koncilu ustanovení odborné komise, která může případ posoudit lépe než jednotlivý odborník. Vzhledem k okolnostem je zapotřebí ustanovit team skládající se z lékaře, psychiatra, psychologa, teologa, kriminalisty (obeznámeného s drogovou scénou a působením škodlivých kultů a sekt – často se jedná i o napojení na zločin); v případě dětí pediatra resp. odborníků, kteří se zabývají vývojem dítěte.⁸⁶

Anglikán McAll takové rozlišení nečiní, nelze se tedy divit rozhořčení magisteria, pokud laici přijímají jeho knihu jako pobídku k exorcizování každého domnělého zla. Podle Hampsche je Eucharistie vůbec nejmocnější exorciční modlitbou⁸⁷. Osvobození od zlého nemusí nastat okamžitě, ale tak jako nemoc nastupuje pomalu a léčba stojí čas, i zlo v člověku obvykle má hluboké kořeny a k osvobození dochází postupně kooperací lidské aktivity s Boží milostí⁸⁸. Modlitbu za osvobození považuje za nutnou v případech, kdy se někdo z předků, nebo i blízkých příbuzných aktivně zajímal o jakékoli okultní praktiky. Několikrát odkazuje na dílo Kurta E. Kocha (evangelického doktora teologie, nikoli katolického kardinála) *Occult Bondage and Deliverance*, který měl údajně zkušenost s více jak 10 000 případy okultních svázaností. Uvádí příklad těžkého epileptika, jemuž nijak nezabírala medikace. Jeho matka i babička byly *brujas*,

84 Srov. 1 Kor 10,21

85 KOMISE ČBK PRO NAUKU VÍRY. *Exorcismus a uzdravování rodových kořenů*. In ACTA ČBK, č. 5, r. 2010, s. 195-197.

86 Tamtéž, s. 195.

87 HAMPSCH. *Healing Your Family Tree*, s. 65.

88 Tamtéž, s. 130-131.

latinskoamerické šamanky, a v dětství jej zasvěcovaly do nějakých obřadů. V modlitbě byl doveden k zřeknutí se okultních praktik jeho předků a následně se zcela uzdravil.⁸⁹ Modlitbu za osvobození Kurt Koch doporučuje i v případě jakékoli nemoci nebo utrpení, protože nikdy není možné zcela vyloučit aktivní vliv Zlého ani při zcela přirozených symptomech⁹⁰. Základní modlitbou za osvobození je poslední prosba modlitby Otčenáš, při které bychom neměli zapomínat na celý náš rod.⁹¹

Instrukce ČBK rozlišuje tři formy zmocnění se člověka Zlým:

...*circumsessio*, *obsessio*, *possessio*, kdy za formu *circumsessio* můžeme považovat určité silné, ale občasné zmocnění se člověka Zlým. *Obsessio* přichází ve formě přechodných, ale delších intervalů, ve kterých se člověk nalézá v moci Zlého. *Possessio* znamená trvalou, ve smyslu nepřerušovanou, vládu Zlého nad člověkem. Modlitba za osvobození má své místo především při prvním stupni a může být využívána i při druhém stupni. Naopak při třetím stupni přichází ke slovu slavný exorcismus; v některých výrazech a formách je možno ho použít i při stupni druhém.⁹²

Problematická je pasáž:

Také modlitba za osvobození od Zlého, která je konána ve jménu Ježíšově, podobně jako i tzv. malý exorcismus, se nemůže používat při aktuálním duševním rozrušení, psychických nemocech (např. schizofrenie)...⁹³

Právě psychické nemoci jako je schizofrenie jsou dle všech autorů často symptomy zmocnění se člověka Zlým. To neznamena, že každý schizofrenik trpí posedlostí, nicméně těžko lze vyloučit spolupůsobení Zlého, které se navenek bude jevit jako psychická porucha. Instrukce ČBK de facto Zlému přímo sděluje, kde může nerušeně působit. Zdá se mi, že po středověkém a novověkém fanatismu, který viděl d'ábla za každým rohem, se nacházíme v opačném bodě kyvadlového pohybu, kdy se berou v potaz pouze přirozené psychologické příčiny a existence Zlého se raději úplně zamlčuje nebo připouští až jako poslední eventualita.

89 Tamtéž, s. 158.

90 Tamtéž, s. 133.

91 Tamtéž, s. 213.

92 ACTA ČBK 5, s. 196.

93 Tamtéž.

4.6. Personalismus svátostné kauzality

K poslední námitce nazvané *Personalismus svátostné kauzality*, podle které Hampschův program uzdravení jako „monopolistická teorie“ upozaďuje prvenství bezprostředního vztahu ke Kristu⁹⁴, už myslím není třeba se vyjadřovat.

94 ČBK. *Instrukce*, s. 31.

5. Služba uzdravování v církvi

Utrpení patří k vlastní lidské přirozenosti stejně tak jako touha po uzdravení. Již v dobách Starého zákona se člověk obracel k Bohu a vyprošoval si uzdravení.⁹⁵ „Izrael zakouší, že nemoc je jakýmsi tajemným způsobem spojena s hříchem a zlem a že věrnost Bohu podle jeho Zákona navrácí život.“⁹⁶ Nemoc se tak stává příležitostí k obrácení a vyprošování si Božího odpuštění. Bůh je totiž ten, „kdo vysvobozuje z každého zla“⁹⁷. Nevěrným ale vyhrožuje celou řadou prokletí a fyzickými i psychickými nemocemi.⁹⁸ Na mnoha místech SZ nacházíme konkrétní popisy obtíží, kdy jsou útrapy ducha spojené s bolestí některých částí lidského těla jako kostí, ledvin, jater, vnitřností nebo srdce.⁹⁹

Nemocný Izraelita tedy věřil, že svým utrpením je spravedlivě trestán za své hříchy.¹⁰⁰ Nemoci a zlo obecně ale zasahuje i spravedlivé a člověk se tedy ptá po jeho původu, po jeho smyslu. Ve Starém zákoně se Bůh zjevuje především jako Tvůrce, od něhož pochází všechno dobro stvoření, a také jako Soudce, který odměňuje dobro a spravedlivě a přiměřeně trestá vědomé a svobodné porušení tohoto dobra. I Jobovi přátelé se odvolávají na tento řád spravedlnosti, podle kterého se utrpení jeví „oprávněným zlem“. Job si je ale jistý svou nevinou a nastavuje tak nový pohled na tajemství utrpení. Nenarušuje tak základy transcendentního mravního řádu založeného na spravedlnosti, ale připomíná, že jeho principy nelze používat výlučným a povrchním způsobem. „Ačkoli je pravda, že utrpení má smysl jako trest, je-li vázáno na vinu, pak není pravdou, že *jakékoli utrpení je následek viny a má charakter trestu*.“¹⁰¹ Knihou Job začíná určitá změna v pojetí utrpení, které už se nechápe pouze jako trest za hřích, ale také jako výchovný prostředek, nástroj, kterým Bůh vede k obrácení, to znamená k obnově dobra v člověku. Až v Novém zákoně nacházíme úplnou odpověď na otázku, proč nemoc postihuje i spravedlivé.

95 Srov. Ž 6,3; Iz 38

96 KKC 1502

97 Srov. Mdr 16,8; Ex 15,26

98 Srov. Dt 28,20n

99 Srov. JAN PAVEL II. *Salvifici Doloris* 6

100 Srov. Ž 37; 40

101 Srov. *Salvifici Doloris* 11

Součástí Ježíšova veřejného působení nebylo jen hlásání radostné zvěsti o Božím království, ale také uzdravování každé nemoci¹⁰². Zázraky, které činil, jsou znamením jeho mesiánského poslání. Učedníkům Jana Křtitele byla dokladem Ježíšova mesiášství jeho četná uzdravování: „Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.“ (Lk 7,23) Slouží jako doklad toho, že Ježíš má moc odpouštět hříchy a uzdravovat celého člověka, jeho tělo i duši.¹⁰³

Je snadnější říci ochrnutému: 'Odpouštěj se ti hříchy,' anebo říci: 'Vstaň, vezmi své lože a chod?' (Mk 2,9)

I další příběhy jako je uzdravení ochrnutého u rybníka Bethesda (Jan 5) nebo slepého od narození (Jan 9), jsou znamením, že Ježíš má moc zbavit člověka každého zla, tělesného i duchovního.

Také Ježíšovi učedníci dostali pověření ke službě uzdravování: „Vydali se tedy na cesty a hlásali, že je třeba se obrátit. Vyháněli mnoho zlých duchů, pomazávali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je.“ (Mk 6,12–13). Když viděli člověka, co v Ježíšově jménu vyhání demony, přestože mezi jeho učedníky nepatří, odpověděl jim: „Kdo není proti nám, je pro nás.“ (Mk 9,40) Vzkříšený Pán obnovuje toto vyslání: „V mém jménu ... budou vkládat ruce na nemocné a uzdraví je“ (Mk 16,17–18). Ve Skutcích apoštolů nacházíme několik pasáží, kdy apoštolové provádějí zázračná uzdravení. Při Filipově kázání v městě Samaří z posedlých vycházeli nečistí duchové a mnoho ochrnutých a chromých bylo uzdraveno (Sk 8,5–7), Petr uzdravil chromého (Sk 9,34), Pavlovo a Barabášovo působení v Ikoniu doprovází znamení a zázraky (Sk 14,3), a když Pavel představuje své hlásání evangelia jako takové, které je charakterizováno znamením a zázraky uskutečňovanými mocí Ducha¹⁰⁴, lze předpokládat, že tato znamení a Boží mocí projevované zázraky, které doprovázely kázání, byly z velké části tvořeny podivuhodnými uzdraveními.¹⁰⁵ Francis MacNutt v knize *Služba uzdravování* uvádí studii Dr. Ramseye MacMullena¹⁰⁶ z Yalské univerzity, který se domnívá, že „pohané nepřijímali křesťanství kvůli převratnosti jeho učení, ale kvůli tomu, že poznali jeho moc: náš Bůh, jediný pravý Bůh, je mocnější než

102 Srov. Mt 9,35; 4,23

103 Srov. Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha, s. 4

104 Řím 15, 18–19; 1 Sol 1, 5; 1 Kor 2, 4–5

105 Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha, s. 4.

106 MacMULLEN, R. *Christianizing the Roman Empire: A.D. 100-400*, New Haven, Connecticut, Yale Univeristy Press 1984, s. 1-43.

vaši bohové. To jsou jen démonické síly, jež vás utlačují.“¹⁰⁷ Hlavním nástrojem evangelizace v prvních třech staletích podle něj byla služba uzdravování a exorcismu, což zmiňují ve svých dílech i raně křesťanští autoři jako Justin Mučedník, Ireneus, Cyprián a Tertulián.¹⁰⁸

Mesiánské vítězství nad nemocí, jakož i nad lidským utrpením, nenastává jen skrze jeho odstranění zázračnými uzdraveními, ale i skrze dobrovolné a nevinné utrpení Krista při jeho umučení, čímž dal každému člověku možnost, aby se k němu připojil.¹⁰⁹

5.1. Odlišné pohledy na utrpení

Francis MacNutt v knize *Služba uzdravování* popisuje své přesvědčení, že křesťanskou spiritualitu velmi negativně ovlivnily platónské, stoické a manichejské myšlenky, které oslabily víru církve v Kristovu službu uzdravování.

Tyto filozofické systémy nahlížely na lidské tělo jako na vězení, které spoutává duši a brání jí v duchovním růstu. Vliv pouštních otců způsobil, že modelem křesťanské dokonalosti se stala přísná askeze. Lidské tělo nemá být pouze zkroceno, je na místě mu nedůvěřovat a nechat ho zemřít – umrtvit pomocí nejrůznějších umrtvovacích technik a pokání.¹¹⁰

Jako extrémní příklad této spirituality uvádí blahoslaveného Jindřicha Suse, mystika 14. století, který došel k přesvědčení, že skutečná láska k Ukřižovanému znamená následovat ho – zejména v jeho pozemském utrpení. Rozhodl se krutě trestat své tělo, aby překonal vlastní přirozenost a osvobodil svou duši. Za tímto účelem nosil žíněnou košili a železný řetěz uvázaný kolem těla, v noci spal v košili, do které bylo vsazeno 150 ostrých měděných hřebíků, a později i v rukavicích pobitými železnými drápy, aby si ublížil pokaždé, když si chtěl ulevit od hmyzu, a tak dále. Po 16 letech praktikování takových mučivých procedur byla jeho přirozenost zkrocená a zničená. O svátku Seslání Ducha svatého se mu zjevil anděl a oznámil mu, že si Bůh přeje, aby se svým způsobem života skoncoval. Poté hodil své mučicí nástroje do Rýna.¹¹¹

Takováto spiritualita, která pohrdá vším tělesným, pokud to rovnou nepovažuje za hříšné, považovala pouze duši za hodnou modliteb. Modlitba za uzdravení těla

107 MacNUTT. *Služba Uzdravování*, s. 55.

108 *Christianizing the Roman Empire: A.D. 100-400*, s. 27.

109 Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha, s. 5.

110 MacNUTT. *Služba Uzdravování*, s. 65.

111 Tamtéž, s. 67.

se považovala za duchovně pochybenou. Ani nový katechismus podle MacNutta nepojednává o léčbě nemocí dostatečně. Neopakuje sice středověkou chválu na nemoc jako následování kříže, ani se na tělo nedívá jako na nepřítele, ale přesto neuvádí téměř žádné praktické informace. Není v něm ani zmínka o tom, že bychom měli zvažovat modlitbu za nemocné. Dlužno dodat, že MacNutt vychází z holandského katechismu z roku 1966. V novém KKC z roku 1997 již nacházíme několik odstavců o Ježíšových uzdraveních nemocných, o smyslu utrpení, o vyslání učedníků uzdravovat nemocné i o současném úkolu církve uzdravovat.

„Uzdravujte nemocné!“ (Mt 10,8). Církev dostala tento úkol od Pána a snaží se ho uskutečňovat jak péčí, kterou poskytuje nemocným, tak přímluvnou modlitbou, kterou ji doprovází. Věří v oživující přítomnost Krista, lékaře duší i těl. Tato přítomnost zvláště působí ve svátostech a zcela mimořádně v eucharistii, v chlebu, který dává věčný život a na jeho spojení s tělesným zdravím naráží svatý Pavel. (KKC 1509)

Dále ve Službě uzdravování MacNutt vrhá nové světlo na problematiku kříže. Mnoho lidí se řídí rčením „Koho Pán Bůh miluje, toho křížem navštěvuje.“, které jistě pomáhá zvládat náročné situace, ale také může vytvářet velmi nešťastnou představu o Bohu. Lze ho chápat tak, že ti, které Bůh nejvíce miluje, budou nejvíce trpět. Jsou také „kříže“, pod kterými se křesťan tak zlomí, že už není schopen milovat Boha ani bližního. „Jejich vnitřní neklid jim brání naplňovat Boží vůli a oni paradoxně věří, že jim jejich nemoc Bůh seslal. Ani se proto nepokoušejí žádat o osvobození z toho, co na ně dle jejich názoru Bůh uvalil.“¹¹² Například pro člověka trpícího endogenní depresí je obtížné uvěřit, že ho Bůh miluje. Uzavírá se do svého smutku, touží pouze po tom být sám a je příliš zraněný na to, aby se stal aktivním členem křesťanského společenství. MacNutt si pokládá otázku, kolik kněží je připraveno se za takového člověka modlit s vírou, že Bůh si nepřeje, aby dotyčný setrval ve své mizérii, že Bůh daruje duši pokoj, pokud ho o to požádáme. Vnímá totiž zvláštní posun, ke kterému došlo od doby prvotních křesťanů, kteří chápali uzdravení jako běžnou odpověď milujícího Otce na prosby trpících dětí, zatímco později začalo být utrpení chápáno jako znak zvláštního požehnání. Duchovní rádci prý nemocné povzbuzovali tvrzením, že jejich nemoc je výrazem Boží lásky, protože je Bůh vybral, aby měli hlubší podíl na jeho ukřižovaném životě. Člověk, jehož spiritualita je zaměřena na kříž, zřejmě nepožádá o modlitbu za uzdravení, protože by to v něm vzbuzovalo pocit viny. Uzdravení by mu znemožnilo

112 Tamtéž, s. 74.

připodobnit se Kristu a pomoci mu v jeho spasitelském díle. Mnoho křesťanů je tímto učením podvědomě ovlivněno. Chtějí nést svůj kříž, který jim Bůh domněle udělil, ne prosit o nějaký lehčí. Který kříž je ale od Boha, a má vést k většímu duchovnímu dobru, a který je utrpením, které člověka ničí, uzavírá ho do sebe a brání mu v lásce k Bohu a bližnímu? MacNutt rozlišuje dva druhy utrpení:

1. Ježíšův kříž byl kříž *pronásledování*. Jeho utrpení pocházelo z *vnějšího* zdroje, bylo způsobeno zlobou a hříchem těch okolo něj. Velmi trpěl i vnitřně, ale zdroj jeho úzkosti byl mimo něj: Ježíš plakal nad Jeruzalémem, spílali mu, ponižovali ho a přibíli ho na kříž, na kterém zemřel.
2. Utrpení, kterým Ježíš pravděpodobně neprošel a od kterého pomáhal všem, kdo k němu přistupovali s vírou, bylo utrpení *nemoci*. Jedná se o utrpení, které nás ničí *zevnitř*, ať už je tělesné, citové nebo morální.¹¹³

Toto rozdělení dokládá tvrzením, že zatímco Ježíš vybízí své učedníky, aby vzali svůj kříž a následovali ho (Mt 16,24), tak kdykoli potká někoho nemocného, uzdraví ho. Pokud by nemoci byly křížem, který měli uzdravení nést, zřejmě by je z nich Ježíš neskoumal. V evangeliu nikde nenacházíme zmínku o tom, že by Ježíš trpěl nějakou nemocí nebo duševní poruchou, zřejmě proto, že se taková narušení neslučují s důstojností Božího Syna. Ani v evangeliu nikdy Ježíš nenabádá nemocného, aby se ze své nemoci radoval, nebo aby ji trpělivě snášel, protože má pro něj vykupitelskou hodnotu. Naopak „všechny je vyléčil“ (Mt 12,15). Zato svým učedníkům sděluje, že budou vydáváni soudům, bičováni, vydáváni na smrt, nenáviděni pro Jeho jméno, ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen (Mt 10,17n). Právě touto cestou se vydal i sám Ježíš. Stejně tak i svatý Pavel, který chtěl Krista horlivě následovat a mít účast na jeho utrpení, kladl důraz na kříž, a přesto nemocné uzdravoval, neradil jim, aby svou nemoc snášeli jako výraz Boží vůle. Když sám jednou onemocněl, považoval to za zkoušku, ale když se chlubil utrpením, které snášel pro Krista, nemluvil o své nemoci, ale o pronásledování a těžkostech spojených s jeho povoláním (2 Kor 11,23-29)¹¹⁴.

MacNutt píše, že nechce sklouzávat ke kázání laciné milosti nebo křesťanství bez kříže. Nicméně v křesťanství, které hlásal Ježíš a jeho apoštolové, jsou nemoci zlo, stejně jako posedlost zlými duchy. Uzdravování a exorcismus velmi často nacházíme

113 Tamtéž, s. 77.

114 Tamtéž, s. 77-80.

v Novém zákoně vedle sebe. „Nemoc je tedy Boží vůlí asi stejně, jako si Bůh přeje, aby nás trápili démoni.“¹¹⁵ Zároveň ale MacNutt uznává, že některé nemoci mohou mít vyšší smysl, mohou nás očistit, nebo přivést k rozumu, jindy úplně změnit směřování našeho života. Tradici vykupitelského utrpení považuje za příliš dlouhou na to, aby ji mohli přehlédnout lidé, kteří rádi vidí černobíle: d'ábla a nemoci na jedné straně, a Boha a zdraví na straně druhé. Přesto ale zdůrazňuje, že vykupitelská hodnota utrpení byla určitou dobu přeceňována, takže úplně zastínila dobrou zprávu evangelia.¹¹⁶

5.2. Uzdravující moc Eucharistie

Pro úplnost ještě představím další knihu P. Johna Hampsche *The Healing Power of the Eucharist*¹¹⁷, která objasňuje jeho vztah k této svátosti. P. Hampsch drží svátost Eucharistie ve velmi hluboké úctě a lásce. Knihu *The Healing Power of the Eucharist* dle vlastních slov napsal jako doplnění své předchozí knihy *Healing Your Family Tree* zejména proto, že tento dar Boží uzdravující moci je spoustou křesťanů opomíjen¹¹⁸. Citovaný průzkum provedený v USA v roce 1992 dokládá opravdu vážné nedostatky ve víře katolíků ohledně svátosti oltářní¹¹⁹. Obdobný průzkum z roku 1994 vychází velmi podobně¹²⁰. Hampsch chce chápání této svátosti uvést na pravou míru a zejména inspirovat čtenáře k jejímu častému a horlivému přijímání.

Když přijímáme Eucharistii, nepřijímáme jen milost, ale samotného Původce milosti; nepřijímáme pouhou věc, ale samotného Boha.¹²¹

Tak jako tělo, i duše potřebuje pravidelný příjem potravy. Hampsch vysvětluje etymologický původ anglického slova *Lord* (Pán) z anglosaského *halfweard*, což znamená strážce chleba. Ježíš, narozený v Betlémě¹²², poskytuje svým učedníkům

115 Tamtéž, s. 80.

116 Tamtéž, s. 85.

117 HAMPSCHE, John H. *The healing power of the Eucharist*. Ann Arbor, Mich.: Charis Books, 1999.

118 Tamtéž, s. 9.

119 Tamtéž, s. 63. Z 519 respondentů vybralo 30% správnou možnost, která odpovídá katolické nauce, tedy že ve svátosti přijímají právě tělo a pravou krev Ježíše Krista pod způsobou chleba a vína. Dalších 29% si myslí, že přijímají chléb a víno, které pouze symbolizují Kristovu přítomnost, čímž vyjadřují spojení s jeho osobou a dílem. 10% věří, že přijímá chléb a víno, ve kterém je Ježíš skutečně přítomen – tradiční luteránské chápání eucharistie. Zbylých 24% věří, že díky jejich osobní víře přijímají tělo a krev Ježíše Krista, což odpovídá tradičnímu kalvínskému učení.

120 Tamtéž, s. 63-64. Pouze jedna třetina katolíků uvedla, že věří v reálnou přítomnost JK v Eucharistii, zbylé dvě třetiny považují chléb a víno za symbolické připomínky JK.

121 Tamtéž, s. 13.

122 Hebrejsky Bet Lehem doslova znamená *dům chleba*.

veškerou materiální potravu, kterou potřebují, a ještě mnoho přebývá (Jan 6,12n). Musel jim ale objasnit i hlubší duchovní význam tohoto zázraku. Sám sebe představuje jako chléb života, po kterém nikdo nebude hladovět (Jan 6,35). „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm“ (Jan 6:56). Jako obyčejný chléb udržuje náš přirozený život, Ježíš je chléb, který zachovává náš věčný život. Náš podíl je stejně tak součástí eucharistického zázraku dnes, jako podíl učedníků při zázraku rozmnožení chlebů.¹²³

Není bližšího setkání s Bohem, než vzájemné intimní spojení nazývané *Communio*¹²⁴. Jakákoli součinnost stvoření se Stvořitelem je úžasná, ale v eucharistickém setkání se takové spojení stává eminentně posvátné.¹²⁵ Neboť člověk proměněný Kristovou přítomností se stává svědkem Jeho lásky a společenství s Ním tak nemá jen *intrapersonální* účinek, ale také *interpersonální*. Eucharistie je společenské setkání *par excellence*. Její uzdravující moc není omezena pouze na nás, ale může mít i širší účinek, který skrze nás pronikne i k ostatním.¹²⁶

Hampsch vybízí čtenáře ke zpytování svědomí, zda skutečně má osobní vztah s Ježíšem, protože jedině tehdy bude disponován mít maximální užitek z přijímání svátosti. Naše hříšná přirozenost má totiž tendenci stavět bariéry Božímu dílu v nás a omezit tak duchovní užitek, který by mohla svátost působit. Hampsch vyjmenovává čtyři hlavní způsoby, kterými omezujeme tok milosti, která je nám v Eucharistii dostupná.¹²⁷

1. **Omezená úcta k Eucharistii.** Po chlebu života máme toužit tak, jako tělo hladové po pokrmu. Pokud nevěříme, že je Bůh v Eucharistii skutečně přítomen, nebo pokud je pro nás účast na mši svaté pouze apatické rituální splnění si náboženských povinností, lze těžko očekávat prospěch z účasti na svátosti. Naše víra by si měla vzít příklad z krvácející ženy, která se prodrala davem, aby se dotkla Ježíše (Lk 8,43-48), nebo mužů, kteří spustili ochrnutého dírou ve střeše přímo před Ježíše (Lk 5,18n).
2. **Málo časté přijímání Eucharistie.** „Jako mne poslal živý Otec a já mám život z Otce, tak i ten, kdo mne jí, bude mít život ze mne.“ (Jan 6,57) Slova *kdo jí*

123 Tamtéž, s. 25-31.

124 Latinský výraz označující jak *společenství*, tak i *svaté přijímání*.

125 Tamtéž, s. 8.

126 Tamtéž, s. 20-23.

127 Tamtéž, s. 59.

mne implikují opakování činnosti. Jako potřebujeme pravidelný přísun živin, aby nestrádalo tělo, tak i Eucharistii máme přijímat opakovaně, abychom prospívali duchovně.

3. **Neúčast na Eucharistii.** Jsou situace, kdy člověk má opravdové důvody, proč nemůže Eucharistii přijímat. Pak alespoň jeho touha je nástrojem „duchovního přijímání“. Pokud ale nepřijímá z nezájmu, sám se od Boží milosti odvrací.
4. **Svatokrádežné přijímání.** Kdo by přijímal ve stavu těžkého, nevyznaného hříchu, přijímá svatokrádežně. Hampsch odkazuje na sv. Pavla, když tvrdí, že svatokrádežné přijímání může způsobit velkou škodu duši i tělu. „Kdo by tedy jedl tento chléb a pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Necht' každý sám sebe zkoumá, než tento chléb jí a z tohoto kalicha pije. Kdo jí a pije a nerozpoznává, že jde o tělo Páně, jí a pije sám sobě odsouzení. Proto je mezi vámi tolik slabých a nemocných a mnozí umírají.“ (1 Kor 27-30)

Jak se tedy připravit na svaté přijímání? Vedle obvyklých doporučení z KKC (1385-1387), tedy zkoumat své svědomí, jestli nejsme ve stavu těžkého hříchu, dodržovat alespoň minimální stanovený půst a tělesným postojem vyjadřovat úctu, slavnostní ráz a radost této chvíle, v níž se Kristus stává naším hostem, Hampsch vybízí na příkladech několika svatých k hlubší přípravě, než je pouhé splnění několika minimálních požadavků. Sv. Alfons z Liguori doporučuje odpoutat se od všeho stvořeného a vyhnat ze svého srdce vše, co není od Boha nebo pro Boha. Vše, co se stává cílem samo o sobě, nás od Boha odvádí. Sdílením našeho života s Bohem v sobě rozvíjíme touhu po ještě hlubším spojení s Ním. Druhým doporučením je vzbuzovat v sobě větší touhu přijímat Ježíše Krista a jeho lásku s cílem pokročit v božské lásce. Sv. František Saleský řekl, že hlavní intencí ve svatém přijímání by mělo být dělat pokroky v lásce Boží.¹²⁸

Nelze souhlasit s biskupy, kteří Hampsche obviňují z instrumentalizace Eucharistie, která by byla pouze prostředkem k tělesnému nebo vnitřnímu uzdravení nebo nástrojem k odčinění vin předků, za které se slouží. Naopak, na příkladu slepců, kteří Ježíše prosili „Smiluj se nad námi, Synu Davidův!“ (Mt 9,27) vybízí, abychom nejdříve hledali Lékaře, ne uzdravení. „Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ (Mt 6,33) „Musíme se primárně soustředit na Ježíše jako

128 Tamtéž, s. 78-79.

osobu v Eucharistii a jedině poté ho oslovit s našimi potřebami, jako je uzdravení.¹²⁹ Přestože se Hampschova služba soustředí primárně na uzdravování, nepřestává vést čtenáře k hlubší kristocentrické spiritualitě. Eucharistie je podle něj zdaleka nejmocnější cesta k uzdravení, protože když ji přijímáme, dotýkáme se Ježíše, samotného Lékaře, a on se dotýká nás. „Když se přestaneme zaměřovat na Krista, a pokud toto zaměření není primární dynamikou našeho duchovního života, naše modlitba bude ochabla a neúčinná.“¹³⁰ „On přebývá v nás, když vstupuje do našich srdcí při svatém přijímání... Vše, co musíme my udělat, je odevzdat se jeho *lásce*.“¹³¹

5.3. Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha

*Instrukce o modlitbách za uzdravení od Boha*¹³² shrnuje tematiku uzdravování v Novém zákoně a v tradici církve. Snaží se podpořit to, co je dobré a korigovat prvky, kterých je třeba se vyvarovat. Poskytuje doktrinální objasnění zejména ohledně tzv. „darů uzdravování“, kterým domněle disponují některé modlitební skupiny.

Dar uzdravování nelze připisovat nějaké určité skupině věřících. Je zcela jasné, že sv. Pavel, když hovoří o různých darech v 1 Kor 12, nepřipisuje „dary uzdravování“ nějaké zvláštní skupině – ani apoštolům, ani prorokům, ani učitelům, anebo těm, kteří řídí, či někomu jinému. Rozdělování charizmat má zcela jinou logiku: „To všechno působí jeden a týž Duch. On vhodně přiděluje každému zvlášť, jak chce“ (1 Kor 12, 11). Bylo by tedy naprostou svévolí, kdyby se na modlitebních setkáních organizovaných s cílem dosáhnout uzdravení připisoval „dar uzdravování“ určité kategorii účastníků, např. vedoucím skupiny. Nezbyvá než se odevzdat svobodně vůli Ducha Svatého, který některým dává zvláštní dar uzdravování, aby projevil sílu milosti Zmrtvýchvstalého.¹³³

Modlitební setkání s cílem dosáhnout uzdravení, která přímo nenavozují myšlenku na přítomnost „darů uzdravování“, jsou povolena a vhodná, pokud se slaví podle liturgických norem uvedených v liturgických knihách, jako je např. mše svatá *za nemocné*.

Na poutních místech, kde získat uzdravení patří mezi součást intencí organizátorů i účastníků, se mohou konat liturgická slavení (např. výstav Nejsvětější svátosti

129 Tamtéž, s. 81.

130 Tamtéž, s. 94

131 Tamtéž, s. 95, srov. 1 Jan 4,16

132 KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha z 14. září 2000*, zveřejněno in L'Osservatore Romano, 24. listopadu 2000.

<<http://tisk.cirkev.cz/res/data/053/005968.pdf>>

133 Instrukce, s. 9.

s požehnáním) a další neliturgické úkony, jako je modlitba růžence. Aby taková slavení byla legitimní, je třeba zachovat jejich autentický smysl, tj. neklást na první místo přání dosáhnout uzdravení.

Závěrečnou část *Instrukce* tvoří disciplinární nařízení o 10 člancích. V podstatě všechny se nějak mohou dotýkat praxe uzdravování rodových kořenů.

Čl. 1 – Každému věřícímu je dovoleno modlit se k Bohu, aby dosáhl uzdravení. Pokud se však takové modlitby konají v kostele nebo na jiném posvátném místě, je vhodné, aby byly vedeny vysvěceným služebníkem.

Čl. 2 – Modlitby za uzdravení se označují jako liturgické, pokud jsou začleněny do liturgických knih schválených příslušnou církevní autoritou. Jinak jsou neliturgické.

Čl. 3 – § 1. Liturgické modlitby za uzdravení se slaví podle předepsaného obřadu a v posvátných oděvech určených v *Ordo benedictionis infirmorum* v *Rituale Romanum*.

§ 2. Biskupské konference mohou v souladu s ustanovením v *Praenotanda*, V., *De adaptationibus quae Conferentiae Episcoporum competunt*, téhož *Rituale Romanum* vykonat úpravy v obřadu požehnání nemocných, pokud je považují za pastoračně vhodné nebo potřebné a po předchozím přezkoumání Apoštolským stolcem.

Věřící jsou vybízeni modlit se soukromě i ve společenstvích za dosažení uzdravení, bez rozdílu, zda se jedná o fyzické, psychické nebo duchovní potíže nebo i osvobození od zlého. Není důvod, proč by nemohli žádat o posilu při řešení přirozených potíží, které standardně řeší medicína nebo psychoterapie, jako jsou různé rodinné zátěže, ať už je jejich původ jakýkoli. Praxe uzdravování rodových kořenů, jak ji popisuje anglikánský psychiatr McAll, je ale v katolické církvi zcela nepřijatelná. Není možné přinášet rodokmen na obětní stůl společně s dary nebo pronášet neschválené modlitby při mši svaté.

Čl. 4 – § 1. Diecézní biskup má právo vydat pro svou církev normy liturgických slavení za uzdravení, v souladu s kán. 838, § 4.

§ 2. Ti, kdo se starají o přípravu takovýchto liturgických slavení, musí při jejich konání tyto normy dodržovat.

§ 3. Povolení pro takováto slavení musí být výslovné, i když je organizují a účastní se jich biskupové nebo kardinálové. Pokud je k tomu správný a přiměřený důvod, má diecézní biskup právo to jinému biskupovi zakázat.

Kromě francouzské biskupské konference, jejíž doktrinální nótu přijaly i biskupské konference v Česku a na Slovensku, se zatím proti praxi URK vyslovila pouze Korejská biskupská konference¹³⁴. V americké diecézi Pensacola-Tallahassee, pod kterou spadá P. Yozefu Ssemakula, právě probíhá¹³⁵ zkoumání jeho knihy *The Healing of Families*, zda-li je možné jí udělit Imprimatur a Nihil Obstat.

Čl. 5 – § 1. Neliturgické modlitby za uzdravení se uskutečňují odděleně od liturgických slavení jako setkání modlitby a četby Božího slova, přičemž stále platí povinnost dohledu místního ordináře podle ustanovení kán. 839, § 2.

§ 2. Je třeba se důsledně vyhýbat záměně volných neliturgických modliteb za přesně stanovená liturgická slavení.

§ 3. Kromě toho je zapotřebí, aby v jejich průběhu nedocházelo, především ze strany toho, kdo je vede, k projevům hysterie, strojenosti, teatrálnosti anebo senzacechtivosti.

Čl. 6 – Používání sdělovacích prostředků, zvláště televize, během liturgických či neliturgických modliteb za uzdravení je podřízeno dohledu diecézního biskupa v souladu s ustanovením kán. 823 a norem stanovených Kongregací pro nauku víry ve směrnici z 30. března 1992.

Čl. 7 – § 1. Při platnosti výše uvedeného ustanovení v čl. 3 a zachování služeb pro nemocné stanovených v liturgických knihách se nemají liturgické a neliturgické modlitby za uzdravení zavádět do slavení Nejsvětější eucharistie, svátostí a liturgie hodin.

§ 2. Při slaveních, o nichž pojednává § 1, se dává možnost zařadit zvláštní intence za uzdravení nemocných do všeobecných modliteb „věřících“, pokud jsou jejich součástí.

Toto je zásadní bod, jež by měl usměrnit praxi URK. Jak tvrdil i P. Vojtěch Kodet v diskuzi u kulatého stolu¹³⁶, žádné nové formuláře ani nejsou k sloužení „mši za uzdravení rodových kořenů“ třeba. Tradice církve již užívá mši svatou za zemřelé, modlitby za vyprošení lásky či za odpuštění. Tato instrukce povoluje zařazení zvláštních intencí do všeobecných modliteb věřících. Hampsch dodává, že chvíle po přijímání je momentem nejtěsnějšího spojení s Kristem, proto je i (tichá) modlitba za uzdravení nejúčinnější.

134 <<http://english.cbck.or.kr/news/1779>> (16. 11. 2007)

135 Diocese of Pensacola-Tallahassee, Office of the Bishop. Statement on Reverend Yozefu Ssemakula and *The Healing of Families* (26. 8. 2014)

<<http://www.ptdiocese.org/documents/Bishop/Ssemakula.pdf>>. K březnu 2015 nebylo vydáno novější prohlášení.

136 <<http://www.op.cz/download/nahravky/uzdraveni-minulosti-kodet.mp3>>

Čl. 8 – § 1. Služba exorcismu se musí vykonávat v přísné závislosti na diecézním biskupovi podle ustanovení kán. 1172, podle Dopisu Kongregace pro nauku víry z 29. září 1985 a podle Rituale Romanum.

§ 2. Modlitby exorcismu obsažené v Rituale Romanum musí zůstat odděleny od liturgických i neliturgických slavení za uzdravení.

§ 3. Je přísně zakázáno včleňovat takovéto modlitby exorcismu do slavení mše svaté, do svátostí a do liturgie hodin.

K tomuto lze dodat, že „modlitby za osvobození“, které autoři často zmiňují, nejsou přímým oslovením satana, tedy tzv. velkým exorcismem, ale prosbou k Pánu (nebo jeho andělům a svatým), což přísluší i každému laikovi.

Čl. 9 – Ti, kdo vedou liturgická i neliturgická slavení za uzdravení, se mají snažit zachovávat ve shromáždění ovzduší pokojné zbožnosti a mají být patřičně rozvážní, pokud mezi přítomnými dojde k uzdravení. Po skončeném slavení mohou se vši jednoduchostí a přesností shromáždít případná svědectví, aby tento fakt předložili příslušné církevní autoritě.

Čl. 10 – Diecézní biskup má ze své autority povinnost zasáhnout, pokud se prokáže zneužití při liturgických i neliturgických slaveních za uzdravení, v případě zjevného pohoršení pro společenství věřících anebo pokud se závažně nedodrží liturgické a disciplinární normy.

6. Přístupové body

Čím vším se problematika URK zabývá, nejlépe shrnují kapitoly v knize P. Yozefu Ssemakuly o čtyřech oblastech, které jsou přístupovými body zla a utrpení v našich životech.¹³⁷

Prvopočátek zla a utrpení vidí v hříchu, respektive satanovi, kterého nazývá stvořitelem a majitelem hříchu. Hřích je tudíž vstupní branou zla i Zlého do našich životů. Čtyři přístupové body, o kterých Ssemakula píše, se vždy hříchu nějakým způsobem týkají. Ke každému čtenář dostává rady, jak zátěž identifikovat a vymanit se z ní.

6.1. Neodpuštění a/nebo dětské trauma

Neodpuštění Ssemakula připodobňuje izolační vrstvě obklopující srdce, která zabraňuje vstoupit Boží milosti. Dle jeho zkušenosti na uzdravujících seminářích je neodpuštění nejčastějším důvodem nedosažení uzdravení. „Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce a nedopřejte místa ďáblu.“ (Ef 4,26-27) Petrovu otázku, kolikrát máme odpustit svému bratru (Mt 18,21-22), Ježíš považuje za irelevantní – neodpuštěním totiž zraňujeme nejvíc sami sebe - místo otevření svého zranění Bohu setrváváme v hořkosti a očekávání spravedlivé nápravy.

S traumaty je to podobné. Dle autora trauma způsobuje šok celému člověku, tzn. i jeho duši, která se stává zranitelnou. Vážné zneužívání, ať už psychické, verbální, fyzické nebo sexuální, někým starším, silnějším, či dokonce vlastními rodiči, způsobuje vážné komplikace v oblasti psychiky i duše. Mezi ně patří obviňování a odmítnutí sebe sama, přesvědčení o vlastní méněcennosti nebo bezcennosti, pocit zavržení a další potíže, které se mohou rozvinout v komplexní poruchy osobnosti. Až na určitém stupni zralosti si takto zraněný člověk uvědomí, že ne on, ale ten, kdo zneužíval, je vinen. Může z něj být praktikující křesťan, který ale bude v hloubi duše Boha, o kterém věří, že je všemohoucí, obviňovat, že něco takového dopustil. Ssemakula zde velmi zjednodušeně popisuje známé psychologické kauzality, které ale přesahují i do duchovní roviny. Člověk, který byl zneužíván rodiči (pravděpodobně proto, že i oni byli obětí zneužívání), si vytvoří velmi nesprávné představy o sobě a nejspíš i o Bohu, a všechny jeho další vztahy budou těmito představami určovány. Zda tyto lživé představy vznikají

¹³⁷ SSEMAKULA, Yozefu - B. *The Healing of Families*. The Healing of Families Ministry, 2nd ed., 2012. Kapitola: Introducing the Access Points, s. 110-187.

pouze na psychologické rovině, a měli by je tudíž řešit psychoterapeuti, nebo jsou i našeptávány „otcem lži“ a zasahují i duchovní rovinu, zřejmě nelze jednoznačně rozlišit. Terapie má zahrnovat vyznání Bohu, že dotyčný uvěřil falešným představám o sobě a o Bohu, modlitbu za rozvázání případných démonických pout, které mohly vzniknout zadržovaným hněvem a odpadem od Boha, a zejména je potřeba obrácení ke Kristu a získání správné představy o Bohu.

Poslední podkapitolou je téma strachu. Ten je sice přirozenou emocí, která nám slouží jako ochrana v nebezpečí, nicméně v překroucené podobě – opět Božím nepřítelem – svírá a paralyzuje. „Neboj(te) se!“ je v Písmu nejfrekventovanější poselství, tvrdí autor, a obzvláště dnes, v době rozšířeného existenciálního neukotvení, je třeba si ho připomínat. Iracionální strach může do člověka vstoupit i jako důsledek traumat a je třeba se s ním od kořene vypořádat.

Dynamiku hříchu Ssemakula chápe tak, že dítě je obětí zneužívání, a není tudíž možné, aby neslo nějakou vinu za svoje potíže. Nicméně v dospělosti, respektive s nástupem užívání rozumu, za svoje činy začíná nést odpovědnost. Zlo, které páchá jako důsledek svojí vnitřní bolesti, je tedy na jeho bedrech a stává se pozvánkou Zlému. Z oběti se stává pachatel, zlo se šíří dál a vybírá svou daň.

Pro ukázkou zde uvedu jednu modlitbu za odpuštění, kterou se může čtenář modlit soukromě, anebo může být součástí rozsáhlejší paraliturgie, která obsahuje četbu Božího slova, zpěv *Te Deum*, recitaci žalmů, obnovu křestních slibů a další (vlastní překlad):

Pane Ježíši Kriste, žádám Tě dnes o milost odpustit každému ve mém životě. Víím, že mi dáš sílu odpouštět. Nebeský Otče, úkonem své vůle nyní odpouštím: svým rodičům, sourozencům, manželovi/manželce, svým dětem, příbuzným, přátelům a všem, kteří mě kdy zranili. Vzdávám se veškeré zlosti vůči nim a vůči Tobě za všechny těžkosti, nemoci nebo smrt v rodině. Odevzdávám se Ti dnes ve víře a důvěře: Ty mě miluješ víc, než já miluji sám sebe, Ježíši. Ty jsi Pánem mého života. Vstup, prosím, hlouběji do mého srdce, a odstraň jakékoli neodpuštění, které by bránilo toku Tvé lásky. Dej mi, prosím Tě, milost spočinout v Tvém objetí a povolit si nechat se Tebou milovat.

Pane, protože Ty jsi mi odpustil, i já si mohu odpustit za své hříchy, viny a omyly. Všechno skutečně špatné ve mně, nebo všechno, co si myslím, že je

špatné, si opravdu odpouštím. Vzdávám se veškeré na sebe zaměřené negativity. Dnes pouštím věci, které držím proti sobě, a usmiřuji se sám se sebou.

Nyní stojím před Tebou jako přímluvce a rozšiřuji odpuštění k mým předkům za skutky negativity a nelásky. Přicházím před Tebe, Pane, jménem všech členů mého rodokmenu a omlouvám se za jejich hříšné činy. Ať se odpuštění line mým rodokmenem. Ať se dnes zahojí rány minulosti skrze můj čin odpuštění. Děkuji Ti pane, že jsi nás vysvobodil! Amen.¹³⁸

6.2. Nezdravé vztahy s našimi přáteli

Mezilidské vztahy jsou Božím darem, umožňují nám rozvíjet se, poznávat sebe sama, i obohacovat druhé. Tak jako každý jiný Boží dar i tento dokáže Boží nepřítel zneužít a pokroutit. Každý hlubší vztah vytváří duchovní pouto, které trvá, i když dotyční nejsou momentálně v kontaktu. Kvalita vztahu určuje i kvalitu pouta – dobré vztahy tvoří pozitivní pouta, která obohacují, špatné vztahy negativní pouta, která život vysávají a plodí další zlo. Nejsilnější pouta vznikají tam, kde se vztahy odehrávají i na tělesné, sexuální rovině.¹³⁹ Obzvlášť na manželském svazku je evidentní, kam až může pozitivní nebo negativní pouto dojít – v prvním případě si dvojice bude oporou, inspirací, bude růst ve vzájemné lásce a úctě a i pro okolí bude inspirací a odleskem Boží lásky. V druhém případě do svého vztahu postupně zapojí manipulaci, ovládnání, dominanci, zneužívání, až po psychický teror a zhroucení jednoho nebo obou. Proč by někdo v takovém vztahu setrval? Právě kvůli duchovnímu poutu, které vytváří vzájemnou závislost a znemožňuje snadné opuštění takového vztahu. Manželství je ukázkou nejsilnějšího pouta, nicméně každý člověk se pohybuje v desítkách dalších vztahů, které ho ovlivňují a formují. Psychologie by jistě snadno vysvětlila všechny kauzality mezilidských vztahů, aniž by brala v potaz duchovní rovinu. Ssemakula ale staví na křesťanské antropologii a ví, že neutralita na duchovní rovině neexistuje. Všechno je buď od Boha nebo od Zlého. Doporučuje vzývání Jména Ježíšova, aby veškerá negativní pouta byla přetnuta, a ze smíšených vazeb aby působilo jen to dobré.

Jako příklad uvádí ženu, která vyhledala jeho pomoc, protože před dvěma lety náhle propadla alkoholismu. V její rodině žádný alkoholik nebyl, ale brzy objevili souvislost – ve stejnou dobu se jedna její přítelkyně upila k smrti. Vadil jí na ní její alkoholismus, ale

¹³⁸ Tamtéž, s. 270-271.

¹³⁹ Pro sv. Pavla je smilstvo vůbec nejhorším hříchem, protože je hříchem proti vlastnímu tělu. Kdo se oddá Pánu, je s ním jeden duch. Kdo se oddá nevěstce, je s ní jedno tělo. Srov. 1 Kor 6,15-18.

když byly spolu, tak se také napila. Ssemakula vysvětluje přenos tak, že satan infiltroval jejich duchovní pouto, protože obě souhlasně participovaly na něčem, co není od Boha, a závislost jedné padla na druhou. Ta už sama pochopila, že nepotřebuje modlitbu za uzdravení z alkoholismu, ale za přetrnutí tohoto pouta. Tím skončil její alkoholismus.

6.3. Okultní zapletení

Modloslužba je nejhorším prohřeškem proti Bohu, protože při ní člověk staví stvořenou věc nebo dokonce Božího nepřítele nad Stvořitele samého. Člověk, který svoje tělo a duši vědomě modloslužbě propůjčuje, se stává jeho nástrojem. Pokušitel ale pochopitelně stále zdokonaluje svoji lákavou nabídku model – málokoho by dnes ještě napadlo klanět se dřevěným soškám. Majetek, moc, práce, rozkoš, ideologie, vlastní pohodlí, to jsou jen jedny z lákadel, které sice jako dobré stvořil Bůh, ale nepřítel dal o nich člověku pokroucený obraz. O člověku, který obětuje svůj život pro tyto cíle, přičemž ztratí vlastní srdce, lze stěží mluvit jinak, než jako o modláři. Těžko se lze domnívat, že takové propadnutí lži zůstane pouze morálním zlem jednotlivce. Tak jako světec, ze kterého sálá nakažlivá Boží přítomnost, inspiruje davy lidí k dobru, člověk zcela zkažený, který již odevzdal svoji vůli Zlému, se také stává nástrojem duchovní moci, která se na první pohled může jevit ještě lákavější. Tyto vazby ale opět nefungují pouze na psychologické úrovni jako identifikace s druhým, ale i na duchovní úrovni. Ssemakula, ve shodě s McAllem, Hampschem i zkušenými českými exorcisty P. Vojtěchem Kodetem a P. Jaroslavem Brožem¹⁴⁰, došel k závěru, že jakákoli účast na okultismu, což může být i naivní návštěva věštce nebo léčitele, je otevřenou pozvánkou Zlému, který obchází jako 'lev řvoucí' a hledá, koho by pohltit (1Pt 5,8). Varuje také, že spousta věřících opomíjí fakt, že ďábel ve své snaze být jako Bůh sobě vlastním perverzním způsobem imituje duchovní skutečnosti jako žehnání, zasvěcení nebo svátostnou přítomnost v předmětech. A že tak jako se Boží lid upíná k Pánu života, žehná lidem, místům i předmětům, tak i dnes existují skupiny, které vědomě činí pravý opak. Jako ochrana nestačí být dobrým člověkem, skutečná moc je v Kristu, který již nad ďáblem zvítězil.

140 TV NOE. *Kulatý stůl – okultismus*. Odvysíláno 29.2.2008. Dostupné v online archivu:
<<http://tvnoe.tbsystem.cz/index.php?cs/videoarchiv/kulaty-stul-2008-02-29-okultismus>>

6.4. Rodinné svázanosti

Ssemakula popisuje rodinné zátěže ve stejném duchu jako Hampsch nebo McAll. Mechanismus přenosu se snaží vysvětlit analogií – na biologické rovině fungují vědecky popsané zákony genetiky a zákonitosti popsané psychologii (nevědomé a další přenosy, viz psychologickou expertizu FBK); nicméně člověka tvoří tělo a duše, a i na duchovní rovině funguje jakási obdoba genetiky a mezigeneračních přenosů. Nejenom nemoci, ale i vzorce chování, postoje, tendence a různé predispozice jsou bezpochyby dědičné. Otázka zní, zda v tom kterém případě je na vině genetika biologická nebo „duchovní“. Ssemakula doporučuje v jakémkoli případě, kdy se v rodokmenu objevují opakující se vzorce nemocí, potíží, závislostí, tragických událostí atd., přistoupit alespoň k podmíněné modlitbě. Pokud alespoň trochu symptomy poleví, je třeba pokračovat v modlitbách za rozvázání všech pout, rodové uzdravení, uzdravení generačních predispozic, případně i sejmutí rodových prokletí.

6.5. Kristus, naše cesta ven

V kapitole *Christ, Our Way Out*¹⁴¹ (Kristus, naše cesta ven) autor popisuje *Sedm kroků ke svobodě*. Sám dodává, že samozřejmě nejde o nějaké magické číslo nebo přesný postup, ale spíš o názornou pomůcku pro naši mysl, která má ráda řád. Do detailu představit Ssemakulovu cestu k uzdravení rodových zátěží by samo o sobě vydalo na samostatnou práci, proto už ji představím pouze v bodech.

1. Uvědomění si problému a hledání souvislostí.
2. Totální identifikace s hříchy vlastní rodiny.
3. Pokání a vyznání Bohu.
4. Zřeknutí se všeho zlého a vyznání víry.
5. Modlitba za osvobození.
6. Naplnění Duchem svatým.
7. Děkuvzdání.

141 SSEMAKULA, Yozefu - B. *The Healing of Families*, s.233-255.

Závěr

Přiznávám, že se téma ukázalo mnohem obsáhlejší, než jsem na začátku čekal. I přes nedostatek odborné literatury lze nalézt u třech hlavních autorů, jimiž se tato práce zabývala (McAll, Hampsch a Ssemakula), dost materiálu na komplexní zpracování otázky Uzdravení rodových kořenů. Hlavním cílem práce ale bylo zjistit, zda celá tato praxe stojí na křesťanských základech, anebo odporuje nauce církve.

Moje zjištění je takové, že celá problematika je v první řadě opředena řadou nedorozumění. Částečně je to dáno tím, že jediný autor přeložený do českého jazyka je anglikán McAll, jehož tvrzení jsou, jak tvrdí i P. Vojtěch Kodet v předmluvě jeho knihy, místy zvláštní. Na rovinu, jeho pojetí „bloudících duší“, které nějakým způsobem škodí pozůstalým, dokud nejsou dodatečně zaopatřeny, zcela odporuje katolické eschatologii. Jedná se ale pouze o interpretaci jeho zkušenosti, že sloužení mše za zemřelé má v některých případech velice pozitivní dopad na psychický a někdy i fyzický stav pozůstalých. Jeho další postřeh, že modlitba za osvobození má u některých pacientů jeho psychiatrické kliniky velmi razantní účinek, je zcela ve shodě se zkušeností známých katolických exorcistů.

Dílo katolického řeholníka P. Johna Hampsche může působit na první pohled podezřele, protože zavádí pojmy jako „rodový hřích“ nebo „rodové svázanosti“. Tím, že je celá jeho kniha sestavena formou otázka-odpověď, není snadné se zorientovat a uceleně formulovat jeho postoje a tvrzení. Nakonec jsem ale přesvědčen, že se mi podařilo dokázat, že podezření vyjádřená v Doktrínální instrukci FBK nejsou oprávněná. Praxe URK neřeší primárně spasitelnost duší zemřelých ani pozůstalých, ale jejich časné utrpení. Nemá tedy v žádném případě konkurovat svátostem (zejména křtu, Eucharistie a smíření), ale naopak pomáhá člověku z nich mít větší užitek (rozvíjí účinek *ex opere operantis*). K omylu došlo i v chápání příčiny utrpení – tou rozhodně není přenesení viny nebo trestu z předků na mladší generace. Autoři Hampsch i Ssemakula opakovaně zdůrazňují, že se jedná o *následky* hříchů předků, které působí na rovině biologické i duchovní. Jejich „programy uzdravení“ směřují v první řadě k budování hlubšího vztahu s Bohem, k odpuštění a smíření se s bližními, k uzdravení traumat a oblastí lidských životů a vztahů, které se staly následkem hříchu uzavřeny Boží milostí, a tudíž do nich mohl vstoupit i Boží nepřítel.

Domnívám se, že by církve neměla odmítat praxi Uzdravování rodových kořenů. Na jedné straně je fakt, že v díle všech tří autorů lze nalézt nepřesnosti a zvláštní interpretace. Ani jednu ze zkoumaných knih nelze doporučit jako definitivní návod. Na druhé straně se v nich i tak skrývá bohatství zkušeností v oblasti, se kterou církve zatím moc zkušeností nemá. Tuto oblast v posledních staletích převzala psychologie a psychoterapie, která se ale ze samotného principu vědeckosti nemůže zabývat stránkou duchovní. V dnešní době jsme svědky fenoménu, kdy lidé vyhledávají duchovní pomoc všude jinde, jen ne v tradičních církvích – u léčitelů, šarlatánů a všemožných alternativců. Byla by škoda, pokud by církve zanevřela na podstatnou část Ježíšovy služby (uzdravování nemocných a vyhánění démonů), třebaže v oblasti, která dosud nebyla řádně teologicky zpracována.

Seznam použitých zkratk

Knihy Starého zákona

Ex = 2. kniha Mojžíšova

Dt = 5. kniha Mojžíšova

Job = Kniha Job

Ž = Kniha Žalmů

Př = Kniha Přísloví

Mdr = Kniha Moudrosti

Iz = Kniha proroka Izaiáše

Jer = Kniha proroka Jeremiáše

Pláč = Kniha Žalozpěvů

Ez = Kniha proroka Ezechiela

Knihy Nového zákona

Mt = Evangelium podle Matouše

Mk = Evangelium podle Marka

Lk = Evangelium podle Lukáše

Jan = Evangelium podle Jana

Sk = Skutky apoštolů

Řím = List svatého apoštola Pavla Římanům

1 Kor = 1. list svatého apoštola Pavla Korint'anům

2 Kor = 2. list svatého apoštola Pavla Korint'anům

Ef = List svatého apoštola Pavla Efesanům

1 Sol = 1. list svatého apoštola Pavla Soluňanům

2 Sol = 2. list svatého apoštola Pavla Soluňanům

1 Jan = 1. list svatého apoštola Jana

KKC – Katechismus Katolické církve

Seznam použité literatury

BENEDIKT XVI. Spe Salvi.

ČAPEK, Radek. Nikdo nežije sám, nikdo nehřeší sám – rozhovor s P. Vojtěchem Kodetem. *Katolický týdeník 2009/31 Kaple v supermarketu?*, s. 12. ISSN 0862-5557.

ČESKÁ DOMINIKÁNSKÁ PROVINCE. *Uzdravení minulosti?* Diskuse u kulatého stolu pořádaná Českou dominikánskou provincií 25. listopadu 2010. <<http://www.op.cz/?a=1&id=426>>

ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Doktrinální instrukce francouzské biskupské konference. O uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii.* Praha: ČBK, 2010. <<http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/fialova-rada/?cmd=download&id=12516>>

HAMPSCH, John H. *Healing Your Family Tree.* 2nd ed., rev. Santa Barbara, CA: Queenship Pub. Co, 1989. ISBN 978-0879734374.

HAMPSCH, John H. *The Healing Power of the Eucharist.* Ann Arbor, Mich.: Charis Books, 1999. ISBN 978-1569550953.

JAN PAVEL II. Salvifici Doloris.

KUTIL, Tomáš. Fenomén, který v Česku poutá pozornost. *Katolický týdeník 2011/49 Uzdravování rodových kořenů*, s. 4. ISSN 0862-5557.

KUTIL, Tomáš. Uzdravování ano, ale ne duchovní hypochondrismus – rozhovor s P. Prokopem Brožem. *Katolický týdeník 2011/49 Uzdravování rodových kořenů*, s. 5. ISSN 0862-5557.

KUTIL, Tomáš. Uzdravování rodových kořenů jim dalo novou naději – rozhovor s P. Antonínem Příkaským. *Katolický týdeník 2011/49 Uzdravování rodových kořenů*, s. 4. ISSN 0862-5557.

MacNUTT, Francis. *Služba uzdravování.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7195-356-2

McALL, Kenneth. *Uzdravení rodových kořenů.* Překlad Lucie Valchářová. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-7195-019-6.

MOHELNÍK, Benedikt. Uzdravení rodových kořenů. *Res Claritas Monitor*, ročník VIII, č. 3, 6. 2. 2011.

KOMISE ČBK PRO NAUKU VÍRY. *Exorcismus a uzdravování rodových kořenů*. In ACTA ČBK, č. 5, r. 2010, s. 195-197. <<http://tisk.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/acta-cbk/?cmd=download&id=12140>>

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce o modlitbách za získání uzdravení od Boha z 14. září 2000*, zveřejněno in L'Osservatore Romano, 24. listopadu 2000. <<http://tisk.cirkev.cz/res/data/053/005968.pdf>>

SSEMAKULA, Yozefu - B. *The Healing of Families*. The Healing of Families Ministry, 2nd ed., 2012. ISBN 978-0-9848862-1-0.

TV NOE. *Kulatý stůl – okultismus*. Odvysíláno 29.2.2008. Dostupné v online archivu: <<http://tvnoe.tbsystem.cz/index.php?cs/videoarchiv/kulaty-stul-2008-02-29-okultismus>>